БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 227 (458)

15 НОЯБРЬ СЕШАНБА 1955 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Норвегия элчихонасида қабул маросими (1-нчи бет).

Норвегия Бош министри Э. Герхардсеннинг Москвада бўлиши (1-нчи бет).

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян блан Норвегия Савдо министри А. Скауг ўртасида музокаралар (1-нчи бет).

УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, УЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА УЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА (1-нчи бет).

«Ильич чироғлари» биринчи марта нур берган жойда (1-нчи бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: Райком иши коммунистлар муҳокамасида (2-нчи бет).

Р. Шамсиддинов. — Партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилини уюшқоқлик блан ўтказайлик (2-нчи бет).

С. Петрушевский. — Рус материалистик физиологиясининг отаси (2-нчи бет).

Пискент район пахтакорларининг ғалабаси (3-нчи бет).

Наби Юсуфий. — Юксалиш йўлида (3-нчи бет).

Тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг Женевадаги кенгаши (4-нчи бет).

СССР Олий Совети делегациясининг Болгарияда бўлиши (4-нчи бет).

Ҳосилни тезроқ йиғиб олиб, кузги шудгорлашни кучайтириб юборайлик

Пахта тайёрлашнинг сўнгги, якунловчи кунлари ўтмоқда. Колхоз қишлоғининг ватанпарвар меҳнаткашлари хўжалик йилини муваффақиятли якунлаш учун зўр ғайрат блан фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Областимиз пахта далаларининг илғорлари йиллик планни бирин-кетин бажараётганликлари тўғрисида ҳар куни редакцияга қувончли хабарлар келиб турипти. Пахта тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажарганликлари ҳақида рапорт бераётган колхозларнинг сони кунсайин кўпайиб бормоқда. Улар давлатга пландан ташқари пахта етказиб беришни давом эттириш блан бирга, дала ишларини конвейер усулида ташкил этиб, мўл ҳосил гарови бўлган кузги шудгорлашни ҳам кучайтириб юбормоқдалар.

Ўртасарой, Оржоникидзе, Оҳангарон, Ховос, Юқоричирчиқ ва Пискент районларининг пахтакорлари йиллик пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари адо этиб, катта муваффақиятга эришдилар. Республикамизнинг энг юқори ҳосилли районларидан бири ҳисобланган Оржоникидзе райони 5 минг гектардан ортиқ пахта майдонининг ҳар гектаридан ҳозиргача 32 центнерга етказиб ҳосил олди. Район пахтакорлари КПСС XX с'езди шарафига пландан ташқари давлатга яна минг тоннага яқин пахта топшириш учун астойдил курашмоқдалар. Илғор пахтакорлар даладаги барча ҳосилни сўнгги граммигача нобуд қилмай тезроқ йиғиб-териб олиш ва давлатга топшириш учун бутун чораларни кўриш блан бирга, келгуси йил мўл ҳосили учун ҳам мустаҳкам замин ҳозирламоқдалар.

Даладаги барча ҳосилни тезда йиғиштириб олиш давлат пахта тайёрлаш планининг муваффақиятли бажарилишини та'минлаш блан бирга, келгуси йил мўл ҳосили учун мустаҳкам замин ҳозирлашга, кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида юқори сифатли ўтказишга жуда катта қулайликлар туғдиради. Агар биз ҳосилни батамом йиғиштириб олиб, ерларни ғўзапоялардан пешма-пеш тозалаб, кузги шудгорлашни кучайтириб юборсак, келгуси йилда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун мустаҳкам асос вужудга келтирган бўламиз.

Броқ, областимиздаги бирқатор районлар сўнгги кунларда пахта тайёрлашни яна бўшаштириб юбордилар. Мавжуд ишчи кучлари ва моддий-техника воситалари тўла ишга солинмаганлигидан, бор имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаётганлигидан ҳар куни давлатга мўлжалдагидан анча кам пахта топширилмоқда. Айниқса Ўртачирчиқ, Верхне-волинск, Оққўрғон, Чиноз ва Боёвут районларида сўнгги бешкунликда сур'ат янада пасайиб кетди. Бу районларнинг раҳбарлари ҳали ҳосилнинг анчагина қисми далада ётганлигига қарамасдан пахта йиғим-теримида бевосита иштирок этиши лозим бўлган ишчи кучларининг тўлиқ ишга чиқишини та'минлайолмаётирлар, кўрак териш ва кўсак чувиш машиналарининг тўла қувват блан ишлашига эришмаётирлар. Бекобод районида 16 та кўрак териш машинасидан шу кунларда фақат 5 тасигина ишлатилмоқда.

Область пахтачилигида салмоқли ўринга эга бўлган совхозларимиз ҳам пахта тайёрлашда ниҳоятда кейинда қолиб, бутун областьни орқага тортмоқдалар. Совхоз раҳбарлари, республика Совхозлар министрлиги ҳозирги ҳал қилувчи кунларда даладаги барча ҳосилни тезроқ йиғиштириб олиш учун бутун куч ва моддий-техника воситаларини тўла сафарбар этмаётирлар, совхозларда механизация кучидан жуда ёмон фойдаланилмоқда.

Область партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз, совхоз раҳбарлари ва барча меҳнаткашларнинг ҳозирги кундаги энг муқаддас бурчи — пахта тайёрлашдаги қолоқликни тезликда тугатиб, даладаги бутун ҳосилни йиғиб-териб олиш ва давлатга топширишдан, йиллик планнинг сўзсиз ошириб бажарилишини та'минлашдан иборатдир. Ҳали анча ҳосил далаларда, ғўза тупларида ётипти. Уларни сўнгги граммигача сра нобуд қилмай давлатга топширсак, план сўзсиз ошириб бажарилади. Ҳамма гап вақтни ғанимат билиб, меҳнатни тўғри уюштиришда, ишчи кучларидан максимал фойдаланиб, иш унумини тинмай оширишда, нобудгарчиликка мутлақо йўл қўймасликдадир.

Кун совуши, қор ва ёғингарчилик бўлиши муносабати блан дала ишлари анча қийинлашди. Пахта тайёрлашнинг бундан кейинги муваффақияти кўпроқ запас кўрак жамғаришга, уларни чувишни пухта ташкил этиб, даладан териб олинган ва кўраклардан чувилган пахталарни пешма-пеш қуритиб давлатга топшириш ишларини намунали уюштиришга боғлиқ бўлиб қолди. Барча кўрак териш ва кўсак чувиш машиналаридан унумли фойдаланиш иш сур'атини оширишга ва колхозчиларнинг қўл меҳнатини енгиллаштиришга жуда катта ёрдам беради.

Сирдар'ё районидаги 2-нчи МТСнинг (директори ўртоқ Житинев) коллективи ҳосилни йиғиб-териб олишда, кўрак терадиган агрегатлардан фойдаланишда юқори кўрсаткичларга эришганлиги учун область ижроия комитети ва Ўзбекистон КП область комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлди. Ўртасарой районининг колхозлари кўрак териш машиналарининг группалаб ишлаш методини қўллаганликлари натижасида ҳосилни йиғиб-териб олиш сур'атлари бўйича областьда биринчи ўринда бормоқдалар. Биринчи МТС зонасида ишлаётган машиналарнинг ҳарбири бир кунда нормадаги 7 гектар ўрнига 11 гектар ердаги кўракни термоқда.

Маҳаллий партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз, совхоз ва МТС раҳбарлари илғор механизаторларнинг иш тажрибасини кенг оммалаштириб, кўрак териш ва кўсак чувиш машиналарининг кучига етарли баҳо бермаслик каби кайфиятларга кескин зарба беришлари, бу машиналарнинг тўла қувват блан унумли ишлашларини та'минлашлари ва механик-ҳайдовчиларнинг баракали меҳнат қилишлари учун ҳамма зарур шароитларни яратиб беришлари керак. Далада ишлаётган теримчи ва механик-ҳайдовчиларга маданий-маиший хизматни яхшилаш, илғорларни рағбатлантириб туриш — меҳнат унумини оширишнинг энг муҳим шартидир.

Бундан кейин очиқ ҳавога умид боғлаш қийин. Шунинг учун даладан терилган ва кўраклардан чувилган пахталарни пешма-пеш қуритиб, давлатга топшириш учун колхоз ва совхозлардаги барча сушилкалар ишга солиниши керак. Ваҳоланки, область колхозларида сушилкалар қуриш плани энди 70 процент бажарилган. Эски сушилкаларни ремонт қилиш ишлари ҳам ҳаддан ташқари судралмоқда. Айниқса Октябрь ва Ўртачирчиқ район ташкилотлари бу масалага жуда э'тиборсизлик блан қарамоқдалар.

Бутун ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олишни тугаллаш блан бирга келгуси йилда мўл ҳосил етиштириш учун тайёргарликни дарҳол қизитиб юбориш — ҳозирги куннинг жанговар вазифасидир. Халқимизда «ер ҳайдасанг куз ҳайда, куз ҳайдамасанг юз ҳайда» деган мақол бор. Ана шунга мувофиқ ҳосили батамом йиғиштириб олинган участкаларда ғўзапоя юлишни уюштириб, шудгорлашни кетма-кет бошлаб юбориш керак. Броқ, областимизда кузги шудгорлаш қониқарсиз бормоқда. Область бўйича кузги шудгорлаш плани 10 ноябрьгача 12,3 процент бажарилган, кейинги бешкунликдаги ўсиш фақат 2,4 процентни ташкил этади. Боёвут райони шудгорлаш планини 0,8 процент, Ўртачирчиқ райони 1,5 процент, Бўка райони 3,9 процент ва Верхне-волинск райони 3,8 процент бажарганлар. Вазифа — ғўзапоя юлиш машиналари ва ҳайдов тракторларининг унумли ишлашларини та'минлаб, кузги шудгорлашни ҳартомонлама кучайтириб юборишдан иборат.

Йил бўйи фидокорона меҳнат қилиб етиштирилган мўл ҳосилни сра нобуд қилмай сўнгги граммигача йиғиб-териб давлатга топширайлик, давлат планининг тезроқ бажарилишини та'минлаб, келгуси йил мўл ҳосили учун мустаҳкам замин яратайлик!

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ, ШОЛИ ТАЙЁРЛАШ ВА ЗАКУПКА ҚИЛИШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ТЎҒРИСИДА СССР ТАЙЁРЛАШ МИНИСТРЛИГИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВАКИЛЛИГИНИНГ 1955 ЙИЛ 10 НОЯБРЬГАЧА БЕРГАН МА'ЛУМОТИ

(процент ҳисобида)

Районларнинг номи	Гўшт		Сут		Шоли
	ҳаммаси	шу жумладан давлат закупкаси	ҳаммаси	шу жумладан давлат закупкаси	ҳаммаси
Оққўрғон	78,0	67,4	74,1	24,2	104,3
Оҳангарон	74,5	78,5	71,3	21,1	57,0
Боёвут	68,2	66,0	70,7	5,2	—
Бекобод	66,0	52,2	81,9	53,1	63,2
Бўка	68,0	65,6	69,4	18,4	116,8
Верхне-волинск	67,4	65,3	74,3	44,5	97,3
Юқоричирчиқ	64,5	58,1	82,7	45,7	107,1
Гулистон	65,1	44,5	63,5	26,2	82,7
Калинин	89,2	67,3	79,8	39,1	—
Қорасув	100,8	78,9	100,8	46,1	107,5
Мирзачўл	75,5	71,5	67,4	32,4	102,9
Қуйичирчиқ	79,8	78,3	83,7	35,5	105,7
Октябрь	79,0	58,1	82,5	52,3	109,5
Оржоникидзе	86,5	70,8	111,0	85,6	170,0
Паркент	97,3	63,9	94,1	79,0	—
Пискент	55,5	20,2	80,1	45,6	74,1
Ўртачирчиқ	74,2	36,5	80,4	38,9	92,4
Сирдар'ё	82,9	103,3	90,8	56,9	106,3
Тошкент	65,7	39,5	85,0	46,4	170
Ўртасарой	74,4	33,0	77,8	23,2	79,1
Ховос	96,6	65,4	68,1	31,7	—
Чиноз	82,0	83,2	89,9	47,0	135,3
Янгийўл	68,1	43,2	95,9	76,4	109,4

Норвегия элчихонасида қабул маросими

Норвегия Бош Министри Э. Герхардсен Москвада бўлиши муносабати блан Норвегиянинг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Э. Бродланд 12 ноябрьда қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида Э. Герхардсен жаноблари ва унинг рафиқаси В. Герхардсен хоним, Норвегия Савдо министри А. Скауг ўз рафиқаси И. Скауг хоним блан, Бош Министр блан биргаликда келган бошқа кишилар, шунингдек Норвегиянинг СССРга келган савдо делегацияси бошлиғи С. Соммерфельт ва делегация а'золари ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида совет томонидан Н. А. Булганин, А. И. Микоян, М. З. Сабуров, Н. С. Хрушчев, А. Б. Аристов, П. Н. Поспелов, СССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосарлари А. Н. Косигин, В. А. Кучеренко, И. Ф. Тевосян, СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети Раиси А. П. Волков, РСФСР Министрлар Советининг Раиси А. М. Пузанов, СССР министрлари К. П. Горшенин, Н. А. Дигай, В. П. Елютин, В. Г. Жаворонков, А. А. Ишков, И. Г. Кабанов, М. Д. Ковригина, С. Н. Круглов, Ф. Г. Логинов, Н. А. Михайлов, Д. В. Павлов, К. Д. Петухов, З. А. Шашков, СССР Госпланининг Раиси Н. К. Байбаков, Совет Иттифоқи Маршаллари И. Х. Баграмян, С. С. Бирюзов, С. М. Будённий ва К. А. Мерецков, армия генерали И. А. Серов, иқтисодий алоқа ишлари Бош бошқармасининг бошлиғи К. И. Коваль, ТАСС мас'ул раҳбари Н. Г. Пальгунов, Ташқи савдо министрининг биринчи ўринбосари С. А. Борисов, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосарлари В. А. Зорин ва В. С. Семёнов, СССР Фанлар академиясининг президенти А. Н. Несмеянов, СССР Олий Совети Президиуми Секретарининг ўринбосари А. Ф. Горкин, СССРнинг Норвегиядаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Г. П. Аркадьев, Москва Совети Ижроия комитетининг раиси М. А. Яснов, Чет эллар блан маданий алоқа қилучи Бутуниттифоқ жамияти правлениесининг раиси А. П. Денисов, СССР Ташқи ишлар министрлиги Протокол бўлимининг мудири Ф. Ф. Молочков. СССР Министрлар Совети Раисининг протокол бошлиғи Е. А. Тарабрин. СССР Ташқи ишлар министрлиги Скандинавия мамлакатлари бўлими мудирининг ўринбосари С. А. Афанасьев, Москва шаҳрининг коменданти генерал-майор П. С. Колесников, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети, СССР Ташқи ишлар министрлиги, Ташқи савдо министрлигининг мас'ул ходимлари, совет маданияти арбоблари ҳозир бўлдилар.

Меҳмонлар орасида Москвадаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари, совет ва четэл журналистлари ҳам бор эди. (ТАСС).

Норвегия Бош Министри Э. Герхардсеннинг Москвада бўлиши

12 ноябрь эрта блан Норвегия Бош Министри Э. Герхардсен ва унинг рафиқаси В. Герхардсен хоним Москва Совети Ижроия комитетининг раиси М. А. Яснов ҳузурида бўлдилар. М. А. Яснов меҳнаткашлар депутатлари Москва шаҳар Советининг шу йил Норвегия пойтахти Ослога борган делегациясига бошчилик қилган эди.

М. А. Яснов дўстона суҳбат вақтида меҳмонларга Москвадаги уй-жой қурилиши тўғрисида, шаҳар ободончилиги соҳасидаги ишлар ҳақида сўзлаб берди. М. А. Яснов, Э. Герхардсен жаноблари ва унинг рафиқасига, агар улар истасалар Москвадаги уй-жой қурилиши блан батафсил танишиб чиқишни таклиф этди. Э. Герхардсен бу таклиф учун ташаккур билдириб, агар фурсат имкон берса, мамнуният блан танишиб чиқажагини айтди. М. А. Яснов Москва Советида бўлганлигидан хотира сифатида Э. Герхардсенга Москва манзаралари туширилган фотографиялар альбомини тақдим этди.

Сўнгра, Э. Герхардсен ва унинг ҳамроҳлари Сталин районидаги 617-нчи сонли болалар боғчасида бўлдилар. Буерда бинокор ишчиларининг болалари тарбияланмоқда. Улар болалар ўйнайдиган хоналарни, ётоқхоналарни ва боғчанинг бошқа биноларини томоша қилдилар. Болалар меҳмонларга ўз ўйинчоқларини кўрсатдилар, уларга ше'рлар ўқидилар, ашулалар айтдилар ва ўйнаб бердилар. Э. Герхардсен болалар боғчасидан кетатуриб, буер шу қадар ажойибки, унда бутун кунни ўтказса ҳам бўлади, деди.

Тушдан кейин Э. Герхардсен ва Норвегия делегациясининг бошқа а'золари Москва метрополитенининг линиялари бўйлаб саёҳат қилдилар, унинг бирқанча станцияларини томоша қилдилар. Кечқурун норвегияли меҳмонлар Давлат Марказий қўғирчоқ театрида «Бизнинг фойдамизга 2:0» спектаклини томоша қилдилар.

СССРнинг Норвегиядаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Г. П. Аркадьев ва СССР Ташқи ишлар министрлиги Протокол бўлимининг мудири Ф. Ф. Молочков Бош Министр Э. Герхардсен блан бирга бўлдилар. (ТАСС).

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян блан Норвегия Савдо министри А. Скауг ўртасида музокаралар

12 ноябрьда СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи ўринбосари А. И. Микоян блан Норвегия Савдо министри А. Скауг ўртасида учрашув бўлди. Тўла ҳамфикрлик вазиятида ўтган бу учрашув вақтида СССР блан Норвегия ўртасидаги иқтисодий муносабатларнинг янада ривожланиши масалалари муҳокама қилинди.

Музокаралар вақтида норвеж томонидан — Норвегиянинг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Э. Бродланд, Норвегия Ташқи ишлар министрлиги сиёсий бўлими бюросининг бошлиғи Г. Хейберг, Норвегия савдо делегациясининг бошлиғи С. Соммерфельт ва делегация а'золари; совет томонидан — СССР Ташқи савдо министри И. Г. Кабанов, СССРнинг Норвегиядаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Г. П. Аркадьев, СССРнинг Норвегиядаги савдо вакили А. Т. Аверичев, СССР Ташқи савдо министрлиги ғарб мамлакатлари блан савдо бошқармаси Бошлиғининг ўринбосари В. В. Мордвинов, СССР Электр станциялари министрлигининг вакили Г. В. Смирнов ҳозир бўлдилар.

Ҳурмат тахтаси

Давлат пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари учун область **Ҳурмат тахтасига** ёзилдилар:

Оҳангарон райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Муҳаммедов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Қорахўжаев**).

Оржоникидзе райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Тошпўлатова**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Афзалов**).

Ховос райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Мирдадаев**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Қодиров**).

Юқоричирчиқ райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Иброҳимов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Абдуллаев**).

Пискент райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Латипов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Усмонов**).

4-нчи Вревский совхози (совхоз директори ўртоқ **Ставной**, партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Негода**).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети пахта тозалаш заводлари, область пахта тайёрлаш трестлари ва ёғ заводларининг 1955 йил ноябрь ойининг биринчи ўнкунлигида пахта толаси ишлаш ва ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш топшириқларини бажариш юзасидан иш якунларини кўриб чиқиб, **қарор қилдилар:**

1. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидаги трест ва заводларга берилсин:

а) **Боёвут пахта тозалаш заводига** (завод директори **Рашидов**, партия ташкилотининг секретари **Абдуллаев**, ишчилар комитетининг раиси **Абибуллаев** ўртоқлар), бу завод 1955 йил ноябрь ойининг биринчи ўнкунлигида пахта толаси ишлаш топшириғини 121,2 процент, момиқ ишлаш бўйича топшириқни 200 процент бажарган; Қизил байроқ Тошлоқ пахта тозалаш заводидан олиб берилсин;

б) **Каттақўрғон ёғ заводига** (завод директори **Лакомов**, партия ташкилотининг секретари **Тарсуков**, ишчилар комитетининг раиси **Епонешников** ўртоқлар), бу завод 1955 йил ноябрь ойининг биринчи ўнкунлигида ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш топшириғини 113,9 процент бажарган ва ёғ ишлаб чиқаришда нобудгарчиликни пландагидан 15 процент камайтирган; Қизил байроқ Наманган ёғ заводидан олиб берилсин.

2. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент область пахта тайёрлаш трестида** қолдирилсин (область трестининг бошлиғи **Нормуҳамедов**, бош инженер **Андрюшкевич** ўртоқлар), бу трест 1955 йил ноябрь ойининг биринчи ўнкунлигида пахта толаси ишлаш топшириғини 107,5 процент ва момиқ ишлаш топшириғини 153,2 процент бажарган.

3. 1955 йил ноябрь ойининг биринчи ўнкунлигида Тошкент, Пискент, Тошлоқ, Каттақўрғон, Қоракўл пахта тозалаш заводларининг, Самарқанд область пахта тайёрлаш трестининг, Алимкент, Учқўрғон ва Хўжайли ёғ заводларининг яхши ишлаганликлари қайд қилиб ўтилсин.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 14 НОЯБРЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисобида)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Ўртасарой	0,29	103,98	Мирзачўл	0,20	95,21
Оржоникидзе	0,20	100,69	Бўка	0,10	95,13
Оҳангарон	0,03	100,27	Сирдар'ё	0,27	94,53
Хавос	—	100,15	Верхне-волинск	0,19	92,82
Юқоричирчиқ	0,08	100,12	Ўртачирчиқ	0,22	92,69
Пискент	0,36	100,02	Чиноз	0,18	89,60
Октябрь	0,35	97,86	Оққўрғон	0,13	88,41
Янгийўл	0,34	96,17	Бекобод	0,26	83,36
Гулистон	0,14	95,74	Қуйичирчиқ	0,25	81,22
Калинин	0,45	95,39	Боёвут	0,16	71,89

„Ильич чироғлари" биринчи марта нур берган жойда

В. И. ЛЕНИННИНГ КАШИНО ҚИШЛОҒИ ДЕҲҚОНЛАРИ МИТИНГИДА НУТҚ СЎЗЛАГАНИГА 35 ЙИЛ ТЎЛДИ

КАШИНО, **(Москва области, Волоколамск райони), 13 ноябрь.** (ТАСС). Кашино қишлоғи бугун байрамдагича тус олган. Уйлар қизил байроқлар блан, партия ва ҳукумат раҳбарларининг портретлари блан безатилган. Эрталабдан бошлаб буерга автомашиналарга тушган юзларча колхозчилар яқин атрофдаги қишлоқлардан кела бошлади. Оталик қилучилар — Москва ишчилари Волоколамск меҳнаткашлари ҳам кашинолиларга меҳмон бўлиб келдилар. Қишлоқ ўртасидаги кичик майдон халқ блан тўлди. Бу майдонда қизил алвонлар блан безатилган трибуна қурилган. Трибуна олдидаги катта тош парчаси оқ шолча блан қопланган.

Бугун Кашино колхозчиларининг катта байрам куни. Улар ўз қўшнилари блан биргаликда унутилмас кунни, шуерга Владимир Ильич Ленин келган, деҳқонлар блан самимий суҳбат қилган ва митингда нутқ сўзлаган кунга 35 йил тўлганлигини нишонламоқдалар.

Бу воқиа 1920 йил 14 ноябрьда, ишчилар ва меҳнаткаш деҳқонлар очлик ва хонавайронлик шароитида Октябрь революцияси ғалабаларини ички ва ташқи душманлардан қўлларига қурол олиб ҳимоя қилиб турган бир пайтда бўлган эди.

Улуғ революция бутун халқнинг ижодий ташаббусини уйғотганидек, Кашино деҳқонларининг ҳам ташаббусини уйғотди. Ана шу кунларда Кашино деҳқонлари биргалашиб, унчалик катта бўлмаган электр станцияни қурдилар. Улар электростанцияни очиш тантанасига Ильични таклиф этдилар. Владимир Ильич блан биргаликда Н. К. Крупская ҳам келди. Қишлоқда улуғ доҳий блан бўлган учрашувда қатнашган кексалар анчагина ҳисобланади. Сергей Степанович Кашкин ҳам доҳийнинг нутқини тинглаган. Бугун унга таниш бўлган ва таниш бўлмаган ўнларча киши С. С. Кашкин уйида бўлди. Бу уйнинг тўридаги энг ҳурматли жойда вақт ўтиши блан сарғайиб қолган фотография турибди: В. И. Ленин ва Н. К. Крупская деҳқонлар ва уларнинг болалари блан биргаликда суратга олинган. Кекса колхозчи ана шу фотографияни энг азиз ёдгорлик деб муқаддас билиб сақламоқда. Гитлерчилар ҳужуми вақтида у бебаҳо расмни ўз ҳаётини хавф остида қолдириб яшириб сақлаган.

Тарихий воқиа арафасида кексалар ёшлар блан бўлган суҳбатларда бу тарихий учрашув ҳақида завқланиб сўзлаб бердилар. Улар Лениннинг ҳарбир сўзини, унинг ҳарбир ҳаракатини эсга олдилар. Ильичнинг деҳқонлар ташаббусини қизғин табриклаганлигини ёшларга айтиб бердилар.

В. И. Ленин бундай деган эди: Жароҳатларимизни даволамоқ учун, деҳқон хўжалигини ташкил қилишга киришмоқ учун бизларга тинчлик керак. Биз ҳамма душманларимизни енгиб бўлмаганимизча бу ишларни қилаолмаймиз.

— Сиз кўриб турибсизки, — деган эди Владимир Ильич, — сизнинг Кашино қишлоғингиз электр нурлари сочиб турибди. Бу ҳали фақат битта қишлоқ. Лекин бизлар учун бутун мамлакатда нур порлаб туриши муҳимдир. Совет ҳукумати ҳозир электрлаштириш проектини ишлаб чиқмоқда. Электр кучи бизларга ерни ишлаб ва ўғитлаб беради, транспортда одамларни ташийди.

Лениннинг зўр башорат блан доҳиёна айтган сўзлари рўёбга чиқди. «Ильич чироғи»нинг ватани бўлган Кашинонинг ўзи бундан 35 йил муқаддам совет қишлоғида биринчи «Ильич чироғлари» нур берган жой бунга ёрқин мисол бўлаолади. Деҳқонлар «Путь Ильича» номли колхозни тузиб, ўз ҳаётларини тубдан қайта қурдилар. Электр фақат турмушгагина эмас, балки артель ишлабчиқаришида ҳам маҳкам ўрин олди.

* * *

Соат кундуз ўн икки. Колхоз ветеранлари, унинг раҳбарлари, Москвадан келган меҳмонлар — КПСС Москва область комитетининг секретарьлари И. В. Капитонов ва Н. Ф. Игнатов, Москва область ижрокомининг раиси А. П. Волков, оталик қилучи ташкилотларнинг вакиллари минбарга чиқадилар. Волоколамск райижрокомининг раиси Н. И. Завьялов митингни очади. Совет Иттифоқи гимни садолари янграйди. Тарихий учрашувнинг қатнашчилари бўлган энг кекса колхозчилар гранит монолитдан шолчани оладилар. Бу тошда зар ҳарфлар блан ёзилган:

**«Бу ерда
Владимир Ильич
ЛЕНИНГА
ҳайкал қурилади»,**

деган сўзлар ярқираб туради.

Биринчи сўз колхозчи Ефросинья Иосифовна Малафеевага берилади. У бахтли ҳаётга олиб борадиган йўлни кўрсатган улуғ доҳий блан бўлган учрашув ҳақида сўзлагач, Кашино колхозчилари Ленин васиятларини муқаддас билиб, унга амал қилмоқдалар, деди.

Сут соғучи ёш колхозчи Нина Белогруд биринчи сўзларини совет халқини Ленин кўрсатган йўлдан олиб бораётган Коммунистик партияга бағишлади. У партия ва ҳукуматнинг қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтириш тўғрисидаги қарорларидан илҳомланган колхозчилар ўртасида меҳнат ғайрати ошганлиги тўғрисида сўзлади.

Митингда Москва область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Капитонов ҳам нутқ сўзлади.

Митинг тугади. Икки соат ўтгандан кейин колхозчилар район Маданият уйида тантанали йиғилишга тўпландилар. Маданият уйи меҳр-муҳаббат блан чиройлик қилиб безатилган. Саҳна тўрида В. И. Лениннинг гуллар блан ўралган катта портрети турибди. Портрет ёнида — қизил байроқ. Бу — ўтган йили чорвачиликда эришилган муваффақиятлар учун КПСС Москва область комитети ва Москва область ижрокоми томонидан колхозга берилган Кўчма қизил байроқдир.

Трибунада — колхоз раиси Н. М. Коробанов. У колхознинг қандай ўсиб ва бойиб бораётганлиги, колхозчилар эса фидокорона меҳнатлари блан партия ва ҳукуматнинг қишлоқ хўжалигини юксалтириш тўғрисидаги қарорларини қандай бажараётганликлари тўғрисида оз сўз, лекин ёрқин рақамлар ва фактлар блан ҳикоя қилиб беради. Ўтган йили далачиликнинг етакчи тормоғи бўлган зиғиркорликдан олинган даромад 1 миллион 753 минг сўмни ташкил қилган, бу йил эса экин майдонлари кенгайтирилганлиги ва юқори ҳосил етиштирилганлиги туфайли бу даромад қарийб 3 миллион сўмни ташкил этади. Чорвачиликда катта муваффақиятларга эришилган. Ҳарбир сигирдан соғиб олинган ўртача сут миқдори 3.142 килограммга етган.

Йиғилишда энг кекса колхозчилардан И. С. Ошмарин, Е. Н. Баринова, Волоколамск район партия комитетининг секретари А. П. Коротков ва бошқалар ҳам нутқ сўзладилар. Йиғилиш охирида Москва область ижрокомининг раиси А. П. Волков сўзга чиқди.

Йиғилиш қатнашчилари правардида «Путь Ильича» колхозининг 1956 йил учун тузилган социалистик мажбуриятларини қабул қилдилар.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Райком иши коммунистлар муҳокамасида

Октябрь район партия конференциясидан

Октябрь район партия конференцияси бўлиб ўтди. Конференция район партия комитетининг ҳисобот давридаги иши тўғрисида райком секретари ўртоқ Ш. Шоисломовнинг докладини эшитди ва муҳокама қилди.

Докладчи ва сўзга чиққан делегатлар собиқ эски шаҳарнинг қиёфаси бутунлай ўзгараётганлигини, я'ни майда ҳунармандчилик районидан йирик саноат марказига айланаётганини зўр қониқиш блан та'кидладилар. Бу районда фабрика, заводлар ва ўнларча бошқа йирик корхоналар бор.

КПСС Марказий Комитети июль Пленумидан кейин район саноат корхоналари ишида катта бурилиш бўлди: маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайди, анча янги маҳсулотлар ишлабчиқариш ўзлаштирилди, техникани тараққий эттириш соҳасида кўпгина ишлар қилинди. Корхоналарнинг коллективлари ўзаро социалистик мусобақани кучайтириб, ўн ойлик планни 110 процентдан ортиқ бажариб, пландан ташқари бирнеча ўн миллион сўмлик маҳсулот бердилар. Бирқанча корхоналар бешйиллик планни бажариб, олтинчи бешйиллик ҳисобига маҳсулот бермоқдалар.

Конференция делегатлари район партия ташкилотларининг саноатга раҳбарлиги анча яхшиланганини та'кидлаш блан бирга бу соҳадаги камчиликларни очиб ташладилар. Кўпгина корхоналар меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан берилган топшириқларни бажармаётирлар, маҳсулот таннархини камайтириш учун кураш қизғин тус олмаган. Чинни заводи, 1-нчи босмахона ва бирқанча артельлар ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг сифати исте'молчиларнинг талабини қондирмайди. МПС заводининг маҳсулоти кўп брак қилинмоқда.

Бирвақтлар МПС заводи шаҳарнинг энг илғор корхоналаридан бири ҳисобланар эди. Броқ сўнгги ойларда бу завод ишлабчиқариш планларини бажармаётир. Цех бошлиғи, коммунист ўртоқ Александрович заводнинг ишида рўй берган бу кўнгилсиз аҳволнинг сабабларини очиб ташлаб, завод директори Дмитриевнинг планнинг бажарилиши ҳақида нотўғри ма'лумот бериб келганлигини айтди. Ўртоқ Александрович ма'муриятнинг фаолиятини контроль қилмаганлиги, ишчи ва инженер-техник ходимларни давлат планларини бажаришга тўла сафарбар этмаганлиги учун партия ташкилоти ва партбюро секретари ўртоқ Коробовскийни қаттиқ танқид қилди.

Район партия комитети саноатга раҳбарлик қилишда анча тажриба орттирган ва ма'лум даражада муваффақиятга эришган бўлсада, аммо ҳали ҳам ички резервларни излаб топиш ва рационализаторлик таклифларини ишлабчиқаришга жорий қилиш учун курашда бошланғич партия ташкилотларининг ролини оширмаётир. Райком секретарьлари Ш. Шоисломов ва Рибалко ўртоқлар ҳамда райком инструкторлари корхона ва артельларда кўп бўладилар. Лекин, улар хўжалик масалалари блан кўпроқ шуғулланиб, корхона партия ташкилотларининг фаолияти блан кам қизиқадилар. Айниқса райкомнинг ташкилот бўлими ходимлари ва бўлим мудири ўртоқ Муҳиддинов корхоналарда бўлганда партия ташкилотларининг ишига конкрет ёрдам бермайдилар. Конференцияда райкомнинг саноат ва транспорт ҳамда пропаганда ва агитация бўлимлари ишида бўлган жиддий камчиликлар ҳам очиб ташланди.

Сталин номли артель раиси, делегат ўртоқ Х. Мирзараҳимова артель а'золарининг кенг исте'мол моллари ишлабчиқариш соҳасида эришган ютуқлари ҳақида гапириб, 1956 йилда маҳсулотнинг бирқанча янги хилларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилажагини айтди. Шу артель базасида тикувчилик фабрикаси қуриш мўлжалланади. Броқ, район ташкилотлари артельни етарли жой блан та'минламаётирлар. Бу ерда мингларча хотин-қизлар ишлайдилар. Лекин, ясли-боғчалар етишмайди.

Чинни заводининг директори ўртоқ С. Хусаинов ҳам боғча ва яслилар тармоғини кенгайтириш зарурлиги тўғрисида сўзлади. Унинг сўзига қараганда чинни заводи келгуси йилда кенгайтирилади. Аммо хомаш'ё базасининг ноаниқлиги маҳсулотнинг янги хилларини ўзлаштиришни қийинлаштирмоқда.

Конференция делегатлари ўз қарамоқларидаги корхоналарнинг ишига яхши ёрдам бермаётганликлари ва сансоларликка йўл қўяётганлари учун Ўзбекистон ССР Маҳаллий ва ёқилғи саноати министрлиги (Глухов ва Са'дуллаев ўртоқлар) ҳамда Ўзбекистон енгил саноат министрлиги (Носиров ва Мирқосимов ўртоқлар)ни қаттиқ танқид қилдилар.

Конференцияда маданий-маориф муассасаларининг фаолияти, аҳоли ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларнинг аҳволи тўғрисидаги масалага алоҳида э'тибор берилди.

Делегат Холмуҳаммедов бу тўғрида гапириб, районда кино-театрлар етишмаслигини, клублар камлигини айтди. У республика Маданият уйининг ишини ҳақли равишда танқид қилди.

— Маҳаллаларда бирқанча қизилчойхоналар бор, — деди у, — лекин улар фақат чой сотиш блангина қизиқадилар. Қизил бурчаклар номигагина ташкил қилинган. Газета ва журналларни чанг босиб ётади. Район партия комитетининг пропаганда-агитация бўлими ва унинг мудири ўртоқ Расулев аҳоли ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтиришга етарли э'тибор бермаётир. Маҳаллаларда агитация ишлари бўш. Илмий-оммабоп темаларда лекциялар камдан-кам ўқилади.

Район маориф бўлимининг мудири ўртоқ Ил'ёсов ўқув-тарбия ишлари бирмунча яхшилангани тўғрисида гапирди-ю, аммо ўқиш ёшидаги 800 га яқин болаларнинг мактабларга тортилмай қолганлигига кимлар айбдор эканини айтиб бермади. Мактаб ўқувчилари ўртасида интизомсизлик, назоратсизлик ҳали ҳам тугатилмаган. Ота-оналар ўртасида болаларни чакана савдо-сотиқ ишларига аралаштириш каби ярамас аҳволлар бор. Болаларнинг назоратсизлигига қарши кураш бутун жамоатчиликнинг бурчидир. Бу масалада партия ва комсомол ташкилотларининг ролини кучайтириш айниқса зарурдир.

Конференцияда ободончилик масалалари ҳақида кўпгина гап-сўзлар бўлди. Район ижроия комитети, коммуналь-хўжалик бўлими ишида бўлган камчиликлар очиб ташланди. Маҳалла комиссиялари кўчаларни текислаш, тротуарлар чиқариш ва дарахт ўтқазиш масалалари блан кам шуғулланмоқдалар.

— Коммунал-хўжалик бўлими ва унинг мудири ўртоқ Усмоновнинг фаолияти тўғрисида район Совети сессиясида ҳам, актив йиғилишларида ҳам жуда кўп танқидий мулоҳазалар айтилади, — дейди делегат Шафиева, — аммо, район ижроия комитетининг президиуми бу бўлимнинг ишини яхшилаш учун қат'ий чоралар кўрмайди.

Делегатлар ободончилик ишларига кам э'тибор берганлиги, аҳолидан тушган аризз ва шикоятларнинг ўз вақтида текширилиши ва чора кўрилишини та'минламагани, иш блан келувчиларга қўпол муомила қилаётгани учун район ижроия комитетинг раиси ўртоқ Шукуровни қаттиқ танқид қилдилар.

Райпишчеторг партия ташкилотининг секретари ўртоқ Алихўжаев савдо ташкилотларининг ишида бўлган камчиликлар тўғрисида гапирди. Ўтган 10 ой ичида биргина райпишчеторг йўли блан аҳолига 2 миллион сўмликдан ортиқ озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилмаган.

— Биз товар оборот планини асосан сабзавот ва полизчилик маҳсулотлари ҳисобига бажараолмадик, — дейди ўртоқ Алихўжаев, — бунга бир томондан тайёрлов ташкилотлари айбдор бўлсалар, иккинчидан район савдо ташкилотлари ҳам айбдордирлар. Улар колхоз савдосини ташкил қилиш ўрнига, бозорга молнинг келишини кутиб кўз тикиб ўтирадилар.

Колхозлар ўз дўконларига кам мол келтирадилар, савдо ташкилотлари блан тузган шартномаларини бажаришга ҳаракат қилмайдилар. Ба'зи дўкон мудирлари сабзавотни саралаб, майдасини ўзларида қолдирадилар-да, йирикларини олиб-сотувчиларга улгуржи сотиб юборадилар. Шунинг учун ҳам кўпгина колхоз дўконларида сифатли мол бўлмайди.

Савдо ва милиция органлари сабзавот маҳсулотлари блан савдо қилучи чайқовчиларга қарши қат'ий кураш олиб бормаётирлар. Ҳолбуки, сабзавот блан савдо қилучиларнинг кўпи қишлоқ хўжалигига ҳечқандай алоқаси бўлмаган, тайинли бир жойда ишламайдиган кишилардир.

Музокарачи аҳолини сабзавот блан та'минлаш масаласига шаҳар ва область партия комитетларининг э'тиборини жалб қилди.

Делегат ўртоқ Комилов жамоат тартибини бузучилар тўғрисидаги ишларни ўз вақтида бартараф қилмай, ойлаб чора кўрмаётганлиги учун район прокурори ўртоқ Қосимовани танқид қилди.

Конференция юксак савияда ўтди. Делегатлардан 19 киши, жумладан, 1-нчи босмахона директори Айдакин, 1-нчи касалхонанинг бош врачи Раҳимжонов, райпишчеторг партия ташкилотининг секретари Алихўжаев, район комсомол комитетининг секретари Қодиров ўртоқлар сўзладилар.

Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ С. Нуриддинов конференцияда сўзга чиқиб, район партия ташкилоти олдида турган вазифалар тўғрисида гапирди.

Конференция район партия комитетининг ҳисобот давридаги ишини қониқарли деб топди ва район партия комитетининг янги составини сайлади.

* * *

Район партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум райкомнинг биринчи секретари қилиб ўртоқ Ш. Шоисломовни, райком секретарьлари қилиб, В. Рибалко ва К. Қобилова ўртоқларни сайлади.

Партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилини уюшқоқлик блан ўтказайлик

Коммунистик партия кадрларни идеологик жиҳатдан тарбиялаш, уларни марксизм-ленинизм назарияси блан қуроллантириш масаласига ҳардоим жуда катта э'тибор бериб келмоқда.

Мамлакатимизнинг социалистик экономикаси ва маданиятини кескин равишда юксалтириш вазифаси мувафақиятли амалга оширилаётган ҳозирги шароитда кадрларнинг, биринчи навбатда коммунистларнинг ғоявий-назарий савиясини тинмай ошириш ва уларнинг олган назарий билимини амалий ишда тўғри қўллаш набилишини та'минлаш партия ташкилотлари олдидаги асосий вазифалардан биридир.

Област партия ташкилотлари партия маорифи шохобчаларида ўтган ўқиш йилида кадрларнинг ғоявий-назарий савиясини ошириш юзасидан анча иш қилдилар ва бу соҳада яхшигина натижаларга эришдилар.

Бугун областимизнинг қишлоқ районларида партия маорифи шохобчаларида янги ўқиш йили бошланади. Янги ўқиш йилида қишлоқ районларида 940 тўгарак ва сиёсий мактаб, район ва қишлоқ активларининг 49 назарий семинари, 16 кечки район партия мактаби ташкил қилинди. 1500 коммунист марксизм-ленинизм назариясини мустақил ўрганишга хоҳиш билдирди.

Ишлабчиқаришни ташкил этиш, янги техникани жорий этиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш масалалари кадрларимиздан ўзларининг иқтисодий билимини тинмай оширишни талаб этади. Шунинг учун ҳам коммунистлар бу ўқиш йилида сиёсий иқтисод фанини, саноат ва қишлоқ хўжалиги экономикасини ўрганишга зўр қизиқиш блан қарамоқдалар. Коммунистларнинг истагини ҳисобга олиб, район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ҳузурида саноат ва қишлоқ хўжалиги экономикасини ўрганиш бўйича 24 семинар, сиёсий-иқтисодни ўрганиш бўйича 9 семинар ва 64 тўгарак ташкил этилди.

Кечки марксизм-ленинизм университетининг Орджоникидзе район партия комитети ҳузурида очилган филиалида колхоз раислари ва бошланғич партия ташкилотларининг секретарьлари, илмий ходимлар ва қишлоқ хўжалик мутахассисларидан 160 киши ўқийбошлади.

Қишлоқ партия ташкилотлари коммунистларнинг сиёсий ўқишини ташкил этиш ва уни уюшқоқлик блан давом эттириш юзасидан пухта тайёргарлик кўрдилар. Кўпчилик район партия комитетлари, колхоз, совхоз ва МТСларнинг бошланғич партия ташкилотлари партия маорифи шохобчаларида ўтган ўқиш йилида йўл қўйилган хато ҳамда камчиликларни такрорламаслик учун тўгарак ва сиёсий мактабларни комплектлаш масаласига катта э'тибор бердилар. Бунда ихтиёрийлик принципига қат'ий риоя қилинди ва коммунистларнинг сиёсий ва умумий билим даражаси алоҳида ҳисобга олинди.

Бу соҳада Паркент район партия ташкилотининг иши диққатга сазовордир. Район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари партия маорифи шохобчаларини комплектлаш вақтида коммунистларнинг хоҳишини ва уларнинг сиёсий ҳамда умумий билим даражасини қат'ий ҳисобга олдилар. Пропагандистлар танлашга катта э'тибор берилди. Тўгарак ва сиёсий мактабларга раҳбар қилиб тайинланган 35 кишидан 25 таси олий ва тўлиқсиз олий ма'лумотга эга, уларнинг 15 таси партия ва совет ходимларидир, 19 киши пропагандистлик соҳасида катта тажрибага эга.

Партия маорифи шохобчаларидаги ўқишнинг муваффақияти кўп жиҳатдан пропагандистларга боғлиқ. Шу мақсадда шу йил ёзда Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва область партия комитети ҳузурида ташкил этилган курсларда 320 пропагандист ўқиб, ўзларининг назарий ва методик савияларини оширдилар.

Партия маорифи шохобчалари блан бир қаторда комсомол маорифи шохобчаларида ҳам ўқиш йили бошланади. Лекин комсомол маорифи шохобчаларида янги ўқиш йилига тайёрлик кўришда айрим район комсомол ташкилотлари жиддий хато ва камчиликларга йўл қўйдилар. Мисол учун, Бўка районида 900 комсомол а'зосидан фақат 313 таси ўқишга жалб этилган. Район комсомол комитети ёшларнинг сиёсий билимини ошириш масаласи блан мутлақо қониқарсиз шуғулланмоқда. Район партия комитети эса район комсомол комитетининг э'тиборини бу муҳим масалага жалб этмаётир ва унга яқиндан ёрдам бермаётир.

Шунингдек Мирзачўл, Гулистон, Янгийўл ва бошқа районларда ҳам комсомол маорифи шохобчаларида янги ўқиш йилига тайёрлик кўришда шу каби камчиликлар юз берди.

Район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари комсомол маорифи шохобчаларида ўқишни яхши ташкил этишлари ва унинг нормал давом этишини та'минлашлари, бу соҳада комсомол ташкилотларига амалий ёрдам кўрсатишлари лозим.

Район партия кутубхоналари ҳам каттагина тадбирларни амалга оширишлари лозим. Улар пропагандистларга, айниқса марксизм-ленинизм назариясини мустақил ўрганучиларга ҳар томонлама назарий ва методик ёрдам бериб боришлари зарур. Шунинг учун ҳам партия кутубхоналарининг ишини тинмай яхшилаш, штатсиз консультантларнинг муттасил ишлашини та'минлаш зарур.

Партия маорифи шохобчаларида машғулотлар КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорлари ва СССР Олий Совети III сессиясининг материалларини ўрганишдан бошланиши муносабати блан партия ташкилотлари коммунистларнинг бу муҳим ҳужжатларни пухта ва атрофлича ўрганиб олишлари ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилишлари лозим.

Шубҳа йўқки, партия ташкилотлари партия маорифи шохобчаларида бу ўқиш йилининг муваффақиятли ўтказилишини ва барча коммунистларнинг чуқур билим олишини та'минлайдилар.

Р. ШАМСУДДИНОВ,

Область партия комитети агитация ва пропаганда бўлимининг сектор мудири.

Қишлоқ коммунистларининг сиёсий билимини тинмай оширайлик

Паркент район партия ташкилоти қишлоқ комунистларининг умумий ва сиёсий билимини оширишга э'тиборни кучайтирмоқда. Ўтган ўқиш йилида районда ташкил этилган тўгарак ва сиёсий мактабларда 361 киши ўқиб, сиёсий билимини оширди. 43 коммунист ва партиясиз актив мустақил равишда марксизм-ленинизм назариясини ўрганди.

Ўқув йилининг якуни кўпчилик коммунистлар ўз сиёсий билимларини ошириш учун астойдил ҳаракат қилганликларини кўрсатди. Бунга мисол қилиб Ҳ. Мирзакаримов, Н. Зифиров, Т. Турдибоев, А. Фармонов ва бошқа ўртоқларни кўрсатиш мумкин. Улар ўқиш йили охирида ўтказилган суҳбатда йил давомида қунт блан ўқиганликларини ва яхшигина билим олганликларини кўрсатдилар.

Лекин айрим бошланғич партия ташкилотлари коммунистларнинг сиёсий ўқишини яхши ташкил этмадилар ва уларнинг қандай ўқиётганликлари устидан доимий контроль олиб бормадилар. Энгельс номли, Ленин номли, Охунбобоев номли, Молотов номли колхоз бошланғич партия ташкилотлари ҳузурида ташкил этилган тўгарак ва сиёсий мактабларда машғулотлар мунтазам ўтмади. Коммунистлар ўқув қуроллари ва бошқа керакли материаллар блан тўлиқ та'минланмади. Натижада йил охирида бирқанча тўгаракларда программа материали ўзлаштирилмаганлиги ма'лум бўлди.

Айрим бошланғич партия ташкилотларининг секретарьлари коммунистларнинг яхши ўқишини та'минлаш ўрнига, ўзлари интизомсизликка йўл қўйганлар. Тайёрлаш министрлиги район вакиллиги бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Умар Қурбонов ўқиш йили давомида 21 машғулотга қатнашмади. Коммунистлардан район социал та'минот бўлимининг ходими Л. Сайфиев, Паркент қишлоқ совети раисининг ўринбосари Ж. Умарова, район ижроия комитетининг мас'ул секретари Х. Махсумов, МТС агрономи Ғ. Мирзаев, район касалхонасининг бош врачи Зайниддинов ва бошқа ўртоқлар ҳам машғулотларга кам қатнашдилар.

Шунингдек пропагандистлар, лекторлар группаси ва консультантларнинг ишида ҳам қатор камчиликлар юз берди.

Район партия комитети, бошланғич партия ташкилотлари партия маорифи шохобчаларида ўтган ўқиш йилида йўл қўйилган камчиликларнинг янги ўқиш йилида такрорланмаслиги учун бу йил қатор тадбирларни амалга оширдилар. Даставвал ҳарбир коммунист блан алоҳида суҳбат ўтказилди. 379 киши, шу жумладан 311 коммунист тўгарак ва сиёсий мактабларда ўқиш йўли блан ўз сиёсий билимини оширишни истаганлигини айтди.

Бу йил марксизм-ленинизм назариясини мустақил ўрганучилар сони бирмунча ошди. Уларга ёрдам бериш учун район партия кутубхонаси марксизм-ленинизм классикларининг асарлари, бадиий адабиёт блан бойитилди.

Партия маорифи шоҳобчаларида ўқишнинг муваффақияти кўп жиҳатдан пропагандистларнинг составига ҳам боғлиқдир. Шунинг учун бу йил пропагандистлар танлашга катта э'тибор берилди. Пропагандистлик ишида катта тажрибага эга бўлган ва бу мас'улиятли вазифанинг уддасидан чиқаоладиган 35 коммунист сиёсий мактаб ва тўгаракларга раҳбар қилиб тайинланди. Улар асосан олий, ўртадан юқори ва ўрта ма'лумотли кишилардир.

Район партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида партия маорифи ҳақида алоҳида масала муҳокама қилинди. Унда коммунистларнинг сиёсий ўқиши соҳасида ўтган ўқиш йилида йўл қўйилган камчиликлар очиб ташланди ва янги ўқиш йилини муваффақиятли ўтказиш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди.

Шунингдек район партия комитети ўқиш йилини бошлаш олдидан икки марта пропагандистларнинг семинарини ўтказди.

Б. ХАЛИЛОВ.

Рус материалистик физиологиясининг отаси

(И. М. Сеченов вафот этган кунга 50 йил тўлиши муносабати блан)

Бугун улуғ рус олими, материалист мутафаккир, Россияда илмий физиология ва психологияга асос солган Иван Михайлович Сеченов вафот этган кунга 50 йил тўлди.

Сеченовнинг номи жаҳон фани ва маданияти тарихи блан чамбарчас боғлангандир. Бутун прогрессив инсоният Сеченовнинг порлоқ образини, унинг илғор фан ва маданият учун мардона курашганлигини хотирлайди.

Бошқа буюк олимлар каби Сеченов ҳам фаннинг энг мураккаб соҳаларидан бири— физиология ва психологияда чуқур ўзгариш ясади. У, организм тўғрисидаги, унинг фаолият сабаблари тўғрисидаги, физиологик процесслар ва айниқса, жон ва унинг фаолияти деб аталган процесслар тўғрисидаги эски, метафизик ва идеалистик тушунчаларни батамом улоқтириб ташлади.

Сеченовнинг илмий кашфиётлари, унинг эскириб қолган тушунчаларга қарши мардлик блан қизғин курашганлиги павловча физиология ва психологиянинг ғоявий базаси бўлди. Шу блан бирга Сеченов қилган кашфиётлар материалистик дун'ёқарашнинг табиий-илмий асосларига қўшилган буюк ҳисса бўлди. Россияда материализмнинг тарқатилишига ва ўрганилишига ёрдам берди.

* * *

И. М. Сеченовнинг ижтимоий, илмий ва педагогик фаолияти асосан XIX асрнинг иккинчи ярмида ўтди. Сеченовнинг фаолияти 40 — 60-нчи йиллардаги озодлик ҳаракати блан, улуғ рус мутафаккирлари, революцион демократлар—Герцен, Белинский, Добролюбов ва, айниқса, Чернишевский олиб борган кураш блан, кўпгина рус ва четэл олимларининг прогрессив фаолияти блан чамбарчас боғланган эди. Ўз замонасининг илғор кучлари блан ана шундай яқин алоқада бўлганлиги Сеченов ижодий активлигининг ғоят юқори даражада бўлишига, унинг дун'ёқараши ғоявий юксак ҳамда жанговар, материалистик характерда бўлишига имконият туғдирди.

Сеченов ўз умрининг ярмидан кўпини физиология ва психология фанига бағишлади. Унинг илмий фаолияти бошланган вақтда физиология фан сифатида эндигина юзага келаётган эди. Бу фан қисман биологиядан, қисман медицинанинг амалий вазифаларидан ҳамда бевосита анатомиядан вужудга келмоқда эди. Ўша вақтларда физиологияда идеализм ва метафизика тўла ҳукмрон эди. У эскириб қолган, ғайриилмий тушунчаларга тўлган эди.

Физиологлар эришган фактлар тўла эмасди, улар система шаклида тўпланмас, Павловнинг ўткир ибораси блан айтганда, кўпинча «фан складларига» жўнатилаверарди. Улар кўпинча идеалистик руҳда талқин этиларди.

Вирховнинг реакцион ҳужайра назарияси физиологиянинг ривожланишига айниқса кўп тўсқинлик қилди. Витализмга жонжаҳти блан тарафдор бўлган ва идеалист физиолог И. Мюллер изидан борган Вирхов, организм — анатомик ва физиологик жиҳатдан бир-бирига боғлиқ бўлмай, мустақил кучга эга бўлган хужайралар давлатидир, деган ғайриилмий қарашни қаттиқ туриб ҳимоя қилди. Вирховнинг да'во қилишича, ана шу кучнинг бир ҳужайрадан иккинчи ҳўжайрага ўтиши муайян алоҳида ҳаёт моддасининг мавжуд эканлиги блан боғлиқдир, физиология энергиянинг алоҳида турини асос қилиб олмоғи керак; эски авторлар бу энергияни «ҳаёт кучи» деб атаган эдилар. Вирхов материализмга душманлик блан қаради. Унинг ошкор айтган гапига қараганда, материализм гўё «асоссиз» бўлиб, идеализм «ҳақиқий» эмиш.

И. М. Сеченов физиологияда янги даврни бошлаб берди. И. П. Павлов Сеченов тўғрисида: у Россияда биринчи бўлиб, лекцияларни «бегона китобга қараб эмас», балки мустақил равишда ўқир эди, деб кўрсатди. Сеченов жаҳон фани эришган ютуқларга таяниб, материалистик физиологияни янгидан барпо этабошлади. Павлов айтганидек, «биздаги дастлабки физиология мактабини» тузди, унинг отаси, «ерларининг катта бир қисмида физиология ишининг» ташаббускори бўлиб қолди.

Сеченов организмлар ва уларнинг бутун фаолияти табиий йўл блан узоқ муддатли эволюция процессида, теварак-атрофдаги шароитларнинг бевосита та'сири остида вужудга келганлиги тўғрисидаги дарвинизм назариясини янги физиологияга асос қилиб олди.

Сеченов 1860 йилда ўқиган дастлабки лекцияларидаёқ, гўё организмнинг тараққиёти учун барча шароитлар унинг ўзида мавжуддир, деган идеалистик фикрни қат'ий равишда инкор қилди. Сеченов мичуринча биология ва павловча физиологиянинг асосий идеясини гениальлик блан олдиндан аниқлаб берди .У, «организм унинг ҳаётини та'минлаб турган ташқи муҳит бўлмаса яшайолмайди», деб кўрсатди.

Ма'лумки, организм ҳаракатининг унга ташқи дун'ёдан бўладиган бевосита ва муайян та'сирларга мос келмаслиги факти Сеченовгача физиология ва психологиядаги идеализмнинг асосий таянчи эди. Барча турдаги идеалистлар бир оғиздан: организмнинг ҳаракати ташқи шароитларга ҳечбир боғлиқ эмас, организмнинг ҳаракатини қандайдир ғайритабиий кучлар бошқариб туради, деб уқтирардилар. Табиатшунос олимлар орасида Сеченов биринчи бўлиб идеализмнинг сафсаталарини тўла илмий равишда фош қилди.

Сеченов организм ҳаракатининг ташқи дун'ёдан бўладиган та'сирларга нисбатан мос келмаслиги сабабий-шароитланган табиий бир ҳол эканлигини, бундай мос келмаслик қандайдир алоҳида ғайритабиий кучлар томонидан вужудга келтирилмай, балки миянинг рефлектор (акс этдиручи) фаолияти, мияда бўлиб турадиган **тутиб қолучи, тормозловчи** процесслар натижасида вужудга келишини кўрсатди. Бу процесслар бош миянинг асосий функциясидир; улар бош мия рефлексларидир. Бош мия рефлекслари ташқи дун'ёдан бўлаётган муайян мураккаб та'сирларнинг организмга қандай аҳамияти борлигини билиб олиш учун пайдо бўлади. Сеченов бош мия рефлекслари ҳардоим юқори даражада мувофиқлама аҳамиятга эга эканлигини, жуда кўп бевосита та'сирларгагина эмас, балки билвосита та'сирларга ҳам организмларнинг ориентировкаси учун ёрдам беришини, бу та'сирларнинг ўзарогина эмас, балки уларнинг илгари бўлган та'сирлар блан, эски, туғма рефлекслар блан ҳам алоқасини амалга оширишини аниқлади.

Сеченов ўз фикрини «Бош мия рефлекслари» деган машҳур асарида (1863 йил) анча мукаммал равишда баён қилди. Бу асар дастлаб «Физиологик асосларни психик процессларга жорий этишга уриниш» деб аталган эди. Сеченов шу ном блан ўз асарининг методологик йўналиши идеалистик дун'ёқарашга қарши қаратилганини уқтириб кўрсатган эди.

Бутун буржуача дун'ёқараш, буржуа ҳуқуқи, ахлоқи ва ҳоказолар асосини дун'ёдаги барча ҳодисаларни, бутун ҳаётни руҳ, ғоя, ирода, психик нарсалар бошқаради, деган идеалистик тасаввур ташкил этган эди. Сеченов бундай дун'ёқарашни улоқтириб ташлашга интилди. Шунинг учун ҳам унинг кенг халқ оммасини назарда тутиб ёзган ўз асаридан мақсади бош мия нормал фаолиятининг энг умумий характерини исботлаш эмас (буни ҳамма тан оларди), бош мияда марказий тормозланишнинг мавжуд эканлигини (бу ҳатто унинг асосий кашфиёти бўлсада) исботлаш ҳам эмас эди. Сеченов шу кашфиётдан келиб чиқадиган хулосани, я'ни психик нарсалар, онг, ирода аллақандай му'жиза бўлмай, балки улар миянинг рефлектор фаолиятига боғлиқ эканлиги, марказий тормозланиш блан боғлиқ эканлиги тўғрисидаги хулосани кенг халқ оммасига етказишни истаган эди. Сеченов, та'сирнинг кетидан ҳаракат содир бўлмаганда, худди шу вақтда мияда психик актлар, фикр, организмга олий даражада ориентировка берадиган онг пайдо бўлишини кўрсатиб берди.

Ўз илмий фаолиятининг ана шу асосий идеясини Сеченов ўзининг кўпгина асарларида ривожлантирди. У ўз асарларида идеализмнинг ва идеалистик психологиянинг, гўё онг борлиқни яратганлиги, унинг материяга нисбатан бирламчилиги, гўё онг бизнинг барча хатти-ҳаракатларимизни эркин равишда белгилаб туриши тўғрисидаги асосий қарашларини тўла принципиальлик блан ҳартарафлама танқид қилди. Сеченов буни «энг катта ёлғон» деб атади.

Сеченовнинг кўрсатишича, психик ҳаёт бизнинг онгимизга боғлиқ бўлмаган об'ектив қонунларга бўйсунади, фикрнинг мазмуни фикр об'ектларининг ўзаро сабабий боғланишларидан иборатдир, психик ҳаётимизнинг бутун бойлиги «дастлаб сезгилар орқали бўлади». Сеченов сезги органлари деб аталган органлар борлиқни сезиб оладиган анализатор-асбоблар эканлиги тўғрисида чуқур мазмунли фикр баён қилган эди. У биринчи бўлиб сезги органларининг илмий классификациясини тузиб берди.

Барча мураккаб психик процесслар туғма рефлекслар блан эмас, балки янгидан ўзлаштириб олинган рефлекслар блан боғлиқ эканлиги тўғрисидаги фикрни биринчи марта Сеченов баён қилди. Сеченов бу рефлексларни «учқур», жуда ҳаракатчан рефлекслар деб атади. У, ҳаракатчан рефлексларнинг айни бирхил шароитларда тез-тез такрорланавериши мияда «уюшган излар» қолдириши, бу излар «таассурот ўзакларига», системаларга тўпланиши тўғрисида тахмин қилган эди. Сеченовнинг айтишича, уюшган излар барча «мураккаб нерв ҳодисалари» вужудга келадиган негиз бўлиб хизмат қилади.

Сеченов фақат жониворлардагина эмас, балки одамлардаги тафаккурнинг ҳам табиатини билишга, бу тафаккурнинг ташқи та'сирлар характерига тамомила боғлиқ эканлигини билишга интилди. У, жониворларда ва, шунингдек болаларда (нутқ пайдо бўлганга қадар) тафаккур фақат «предметли сезгилар» базасида пайдо бўлишини кўрсатди. Шунинг блан бирга Сеченов специфик инсоний нутқнинг — фақат сўз материали базасида «абстрактлар блан» содир бўладиган нутқнинг сифат хусусиятларини ҳам кўрсатиб берди.

Сеченов ирода проблемаси тўғрисида идеалистик ва диний мистикани батамом совуриб ташлади. Сеченов «ироданинг эркин» эканлиги, унинг «ўзбошимча» характерда эканлиги тўғрисидаги идеалистик ва черков та'лимотларига қарши чиқиб, «ироданинг эркин эмаслиги», унинг сабабий, моддий шароитлар блан боғлиқ эканлиги тўғрисидаги та'лимотни ривожлантирди. Сеченов биринчи бўлиб, ирода ҳодисаларининг механизмини ва табиатини билишга ҳаракат қилди.

Шундай қилиб, Сеченовнинг барча асарлари жанговар материализм руҳи блан суғорилгандир. Биз, асосли равишда уни, материалистик физиология ва психологиянинг асосчиси, павловча та'лимотни бошлаб берган улуғ олим, деб айтаоламиз.

Россиянинг ва жаҳоннинг илғор кишилари Сеченовни қўллаб-қувватладилар. У рус олимларининг бутун бир авлодини, жумладан, Введенскийни, Ухтомскийни, Самойловни, Тархановни, Шатерниковни ва бошқаларини тарбиялади. И. П. Павлов умрининг охиригача ўзини Сеченовнинг шогирди деб ҳисоблади. У ўз та'лимотини жуда кўп илғор олимлар ва дастлаб, Сеченов қилган ишларнинг меваси деб билди.

Павлов авлодларига Сеченов физиологияси ва психологиясининг материалистик идеяларини чуқур ўрганишни васият қилди. Иван Михайлович Сеченовдек шундай катта, порлоқ ва мухтарам зот, деган эди Павлов, авлодларнинг хотирасида яшамоғи, алмашиниб турган бўғинларни доим илҳомлантирмоғи керак.

Сеченовнинг прогрессив идеялари илғор фан ва маданиятимиз учун байроқ бўлиб хизмат қилмоқда. Совет олимлари бу идеяларни амалга ошириб, уларни кўпайтириб, Коммунистик партия, совет халқи қўйган буюк вазифаларни дадиллик блан ҳал қилмоқдалар, ўз куч-ғайратларини Ватанимиз фаровонлиги ишига сарфламоқдалар.

С. ПЕТРУШЕВСКИЙ.

ПИСКЕНТ РАЙОН ПАХТАКОРЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

МЕХАНИЗАТОРЛАР ҲИССАСИ

Пискент районининг колхозчилари пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажардилар. Бу ғалабага эришишда механизаторларнинг қўшган ҳиссаси катта бўлди. Бизнинг 1-нчи МТС хизмат қиладиган зонадаги колхозлар 5500 гектар пахта майдонининг ҳаммасига торқаторлаб чигит экдилар, шундан 3976 гектар майдондаги ғўза узунасига ва кўндалангига уч марта ишланди.

Пахтачиликда янги, прогрессив усулнинг аҳамияти шундан иборат бўлдики, биринчидан, ҳар гектардаги ўсимликнинг тупи илгариги 65—70 минг туп ўрнига, ўрта ҳисобда 84,3 минг тупга етди. Айрим колхозларда ўсимлик зичлиги бундан ҳам ошди. Масалан, Сталин номли колхозда 93 минг, Ленин номли, Каганович номли колхозларда ўрта ҳисобда ҳар гектарда 90 минг туп ўсимлик бўлди. Ҳосилни оширишда бу тадбир катта роль ўйнади.

Ғўзани кўндалангига ишлаш жуда кўп меҳнат кунининг тежалишига сабаб бўлди. Дастлабки ҳисобларга қараганда ҳар центнер пахта етиштириш учун сарф бўлган меҳнат 2 — 2,5 баравар камайди. Бунинг афзаллигини пайқаган колхозлар ғўзани кўндалангига ишлашга алоҳида э'тибор бердилар. Масалан, Андреев номли колхоз бутун пахта майдонидаги ғўзани 3 — 4 мартадан узунасига ва кўндалангига парвариш қилди.

Партия ва ҳукуматнинг пахтачиликни ривожлантириш тўғрисидаги қарорлари механизаторларимизни фидокорона меҳнатга илҳомлантирди. Андреев номли колхозда ишлаган универсалчи С. Тошматов, А. Беликов, Киров номли колхозда хизмат қилган М. Алижонов ва бошқа ўнларча тракторчилар 1200 — 1300 гектар ердаги ғўзани культивация қилдилар.

Прогрессив усулнинг афзаллиги яна шунда яққол кўриндики, бу йил пахта ўтган йиллардагидан 12 — 13 кун илгари пишди. Бу эса пахта ҳосилини нобуд қилмасдан қисқа муддатларда териб давлатга топширишни та'минлади.

Бизнинг МТС коллективи келгуси йилда ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшиш учун ғайрат блан ишламоқда. Биз трактор ишлари йиллик планини муддатидан илгари бажардик. Ҳозирги вақтда ҳайдов тракторларининг кўпи ремонтдан чиқарилиб, ишга туширилди. Охунбобоев номли, Сталин номли, Киров номли ва «XIX партс'езд» колхозларида кузги шудгор қизғин тус олди.

Ремонт ишчилари ҳам фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Шу кунларда трактор ремонтида ишлаётган слесарь Н. Чадин, С. Бреславский, токарь И. Остановлар кундалик топшириқни 200 — 300 процент бажармоқдалар. Моторист Д. Юманов эса смена топшириғини 480 процентга етказиб бажармоқда.

Бизнинг МТС коллективи бу йил қўлга киритилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш блан бирга, келгуси йилда ҳам прогрессив усулларни кенг қўлланиб пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун кузги-қишки тадбирларни ўтказишда колхозчиларга яқиндан ёрдам берадилар. Кўпгина тракторчилар шудгорлашда ҳозирданоқ кундалик иш нормасини ошириб бажармоқдалар.

Шу кунларда МТС коллективи ўртасида КПСС XX с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақа тобора қизғин тус олмоқда. Коллективимиз илғорликни қўлдан бермаслик ва партиямизнинг тарихий с'ездини меҳнат соҳасида янги ғалабалар блан кутиб олиш учун куч-қувватини аямай сарф қилади.

ПАК В. П.,
Пискент районидаги 1-нчи МТСнинг бош агрономи.

Социалистик мажбуриятни ошириб бажардим

Бу йил бизнинг Киров номли колхозда пахта ҳосили мўл бўлди. Колхозчи ва механизаторларимизнинг фидокорона меҳнати натижасида етиштирилган пахта ҳосилининг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва давлатга топшириш биз теримчиларнинг шарафли бурчимиз эди.

Мен, илғор теримчилар мусобақасига қўшилиб, мавсумда 8 минг килограмм пахта териб топшириш мажбуриятини олган эдим. 10 ноябрьгача 10 минг 400 килограмм пахта териб, олган мажбуриятимни ошириб бажардим. Лекин ҳали терилмаган пахта кўп. Мен партиямизнинг XX с'езди шарафига бошланган мусобақага қўшилиб, яна 2 минг килограмм пахта териш мажбуриятини оламан.

Бизнинг районимиз кўп йиллардан бери қолоқ районлар қаторида эди. Бу йил районимизнинг илғорлар даражасига кўтарилиши мени янада зўр ғайрат блан ишлашга руҳлантирди. Шунинг учун ҳам ўз зиммамга олган қўшимча мажбуриятни бажариш учун куч-қувватимни аямай, ғайрат блан меҳнат қиламан.

Б. ХИДИРОВА,
Киров номли колхознинг теримчиси.

ПАХТА ДАЛАЛАРИНИНГ ИЛҒОРЛАРИ

Суратда: (биринчи қаторда, чапдан) Ленин номли колхознинг бригада бошлиғи **Б. Мўминов,** Ленин номли колхознинг илғор теримчиси **А. Пўлатова,** Сталин номли колхознинг бригада бошлиғи **Д. Гайдаров,** Киров номли колхознинг илғор теримчиси **Х. Раҳмонова,** 1-нчи МТСнинг универсалчиси **М. Алимов,** (иккинчи қаторда, чапдан) 1-нчи МТС слесари **С. Бреславский,** Ленин номли колхознинг илғор звено бошлиғи **М. Қорабоева,** Охунбобоев номли колхознинг бригада бошлиғи **Б. Курганов** ва Киров номли колхознинг теримчиси **Б. Хидирова** ўртоқлар.

В. Салов фотоси.

Пискентни юқори ҳосилли илғор районга айлантирамиз

Партия ва ҳукуматимизнинг мамлакатда пахтачиликни ривожлантириш тўғрисида тинмай кўрсатаётган ғамхўрликларидан илҳомланган Пискент районининг меҳнаткашлари пахта, ғалла, шоли ва чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш планини муддатидан илгари, 14 ноябрьгача муваффақиятли бажардилар. Ўтган йилгидан 2750 тонна кўп пахта топширилди.

Бизнинг районимиз бирнеча йил мобайнида биринчи марта ана шундай катта ғалабага эришди. Район меҳнаткашлари бу ажойиб ғалаба учун қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш программасини белгилаб берганликлари, колхоз ва МТСларни янги техника блан тўхтовсиз қуроллантириб турганликлари ҳамда колхозларга жуда катта моддий ёрдам бераётганликлари учун партия ва ҳукуматимиздан чексиз миннатдордирлар.

КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев Ўрта Осиё, Закавказье республикалари ва Қозоғистон пахтакорларининг кенгашида сўзлаган нутқида, қолоқ район ва колхозларнинг экономикасини мустаҳкамлаш ҳамда хўжалигини ривожлантириш зарурлигини алоҳида уқтириб ўтган эди. Бу вазифанинг муваффақиятли бажарилиши даставвал ерларнинг ҳосилдорлигини оширишга боғлиқ эканлигини тажриба яққол кўрсатди.

Пискент район партия ташкилоти районни қолоқликдан чиқариш ва пахтачиликни юксалтиришда кескин бурилиш ясаш учун колхозларни ишчан раҳбар кадрлар блан мустаҳкамлашга, коммунистларнинг ишлабчиқаришда авангардлигини та'минлашга алоҳида э'тибор берди. Райондаги 255 коммунистдан 15 киши колхоз раиси, 11 киши полевод, 20 киши далачилик бригадаларининг, 18 киши пахтачилик звеноларининг бошлиғи бўлиб ишламоқда. 102 коммунист бевосита ишлабчиқариш бригадаларида ишлади. Коммунист-бригадирлар ва звено бошлиқлари пахтачиликда энг илғор усулларни жорий қилишда ташаббускор бўлдилар, 10 минг 300 гектар пахта майдонининг ҳаммасига чигит торқаторлаб экилди. Шундан 6876 гектар майдондаги ғўза узунасига ва кўндалангига трактор блан ишланди. Бу эса ғўза қатор ораларини ишлашда механизациядан кенг фойдаланишга, район бўйича 500 мингга яқин меҳнат кунини тежашга имкон берди. Бизнинг районда экин майдонининг кенглиги ва ишчи кучларининг камлигини э'тиборга олсак пахтачиликда прогрессив усулнинг кенг қўлланганлиги районни қолоқликдан чиқаришда ҳал қилучи роль ўйнаганлиги ўз-ўзидан ма'лум бўлади.

Бизнинг район шароитида 45 сантиметрли квадрат блан ишланган майдонларда айниқса кўп ҳосил олинди. Масалан, Сталин номли колхознинг Мамадали Сафарматов, коммунист Даштан Гайдаров бошлиқ бригадалари, Калинин номли колхознинг коммунист Ҳакимполвон Қодиров ва Турди Тожиева бошлиқ бригадалари ҳозиргача гектаридан 28—30 центнердан пахта топширдилар. Пахтакор звенолардан 42 таси бу йил ҳар гектардан олинадиган ҳосилни 30 центнердан оширади. Бу эса Пискент районини юқори ҳосилли пахтакор районга айлантириш учун ҳамма имкониятлар мавжуд эканини кўрсатади.

Ҳозирги кунгача райондаги 14 пахтакор колхоздан 10 таси давлат пахта тайёрлаш планини ошириб бажарди. Бу йил пахта планини бажармаган биронта колхоз қолмайди. Биз мавжуд пахта ҳосилини мўлжаллаб, давлатга пландан ташқари яна 1750 тонна пахта топширишга мажбурият олдик. Бу мажбуриятни ҳам шараф блан бажарамиз.

Бизнинг районда чорвачиликни ривожлантириш учун озуқа базаси катта. Яйловларимиз кенг. Бу йил колхозларда маккажўхори ҳам кўп экилди. Силос босилди. Биз Октябрь революциясининг 38 йиллигини чорвачиликни ривожлантириш планини бажариш блан кутиб олдик. Чорва молларининг сони анча кўпайди. Давлатга гўшт, сут, тухум, жун ва бошқа чорва маҳсулотлари ўтган йилгидан кўп топширилди. Чорвачилик ҳам колхозларимизнинг катта даромад манбаига айланмоқда.

Бизда колхоз меҳнати — маданий, қувончли, шарафли меҳнатга, колхозчиларимизнинг давлатманд ва маданий турмуш манбаига айланиб қолди. Колхозлар ўтган йили хўжаликнинг ҳамма тармоқларидан 35 миллион сўм даромад қилган эдилар. Бу йил эса колхозларнинг фақат пахтачиликдан оладиган даромади 55 миллион сўмдан ошади. Ленин номли, Сталин номли колхозлар ҳарбир меҳнат кунига 13—15 сўмдан пул ва 3,5—4 килограммдан ғалла тақсимлайдилар.

Районимизнинг меҳнаткашлари етиштирилган пахта ҳосилини нобуд қилмай йиғиб-териб олишда биродарларча ёрдам берганликлари учун Тошкент шаҳар меҳнаткашларидан жуда миннатдордирлар. Айниқса Марказий район корхоналарининг коллективлари колхозларимизга йил давомида катта оталик ёрдами бериб турдилар.

Пискент районининг пахтакорлари келгуси йилда ҳам мўл ҳосил етиштириш учун ҳозирдан замин тайёрламоқдалар. Кузги шудгорлаш ишлари бошланди. 5 декабрьгача бутун экин майдонини шудгорлаб бўлиш учун курашмоқдамиз.

Биз КПСС XX с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақани тобора кенгайтириб, партиямизнинг тарихий с'ездини қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини кескин равишда ривожлантириш блан кутиб оламиз.

Х. ЛАТИПОВ,
Ўзбекистон КП Пискент район комитети секретари.

МУСОБАҚА БАЙРОҒИ ОСТИДА

Бизнинг Ленин номли колхоз Пискент районида биринчи бўлиб давлат пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари шараф блан бажарди. Биз 950 гектар пахта майдонидан ҳозиргача 1805 тонна ўрнига 1905 тонна пахта топширдик. Давлатга пландан ташқари яна 380 тонна пахта топширамиз.

Пахтачиликни янада юксалтириш тўғрисида партия ва ҳукуматимизнинг кўрсатаётган ғамхўрликлари колхозчи ва механизаторларимизни меҳнат соҳасидаги ғайратларини тобора оширмоқда. Айрим бригада ва звеноларимиз пахта ҳосилини оширишда катта муваффақиятларга эришдилар. Районимиз бўйича энг катта пахтачилик бригадаси ҳисобланган ўртоқ Фахри Аббосов бошлиқ бригада 205 гектар пахта майдонидан 23 центнердан ҳосил йиғиб олди. Узоқбой Қирғизбоев ва Бўрихон Мўминов бошлиқ бригадалар ҳам йиллик планни илғорлар қаторида бажариб, давлатга қўшимча равишда юзларча тоннадан пахта топширдилар. Бу бригадалар ҳозирданоқ ҳар гектар ердан 27 — 28 центнердан ҳосил йиғиб олдилар. Бизда ўнларча звено ҳар гектардан 32 — 33 центнердан пахта топширадилар. Бунчалик ҳосил бизнинг район шароитида илгари етиштирилган эмас эди.

Колхозимиз ҳар гектарда етиштириладиган ҳосилни ўтган йилдагига нисбатан 11 центнер оширади. Бу, жуда катта муваффақиятдир. Биз бунга пахта майдонини кузда шудгор қилиш, чигит экиш ва ғўза парваришини қисқа муддатларда ўтказиш орқали эришдик. Айниқса чигитни прогрессив усулда квадрат-уялаб экиш ва ғўзани узунасига ҳамда кўндалангига машина блан ишлаш катта фойда берди. Биз 261 гектар ерни 45 сантиметрли қилиб, қолган пахта майдонини торқаторлаб экиб, ишладик. Кўп ерлар 2 — 3 мартадан кўндалангига культивация қилинди. Механик Иброҳим Раҳимқулов бригадасининг иши мақташга сазовор бўлди. Унинг ўзи 26 йилдан буён бригада механиги бўлиб ишлайди. Тажрибали механизатор ҳамма тракторларнинг тўхтовсиз ва юқори сифатли ишлашини та'минлади. Тракторчилардан Облоқул Хайдарқулов 1000 гектардан ортиқ ерни, шу жумладан 360 гектар ерни узунасига ва кундалангига культивация қилди. Тракторчи Икром Муллажонов ҳам жуда яхши ишлади.

Колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти пахта йиғим-теримини уюшқоқлик блан ўтказишга алоҳида э'тибор бердилар. Теримчилар ўртасида оммавий-сиёсий ва агитация ишлари мунтазам олиб борилди, илғор теримчиларнинг иш усули кенг ёйилди. Колхозимизда 60 га яқин теримчи мавсумда 8 — 10 минг килограмм пахта тердилар. Хайри Тожибоева, Анбархон Пўлатова, Ҳажалой Ил'ёсова каби кўпмингчилар 11 — 12 минг килограммдан пахта тердилар.

Пахтадан мўл ҳосил етиштирилганлиги натижасида колхозимизнинг даромади бир йилдаёқ икки бараварга яқин кўпайди. Биз бу йил 7 миллион сўмга яқин даромад оламиз.

Колхозимизда меҳнат шон-шараф ишига, давлатманд маданиятли ҳаёт манбаига айланмоқда. Бу йил бизда ҳарбир меҳнат кунига 15 сўмдан пул, 4 килограммдан ғалла тақсим қилинади. Айрим хўжаликлар бу йил 25 — 30 минг сўмдан пул ва 6 — 7 тоннадан ғалла даромад қиладилар.

Колхозимизнинг бўлинмас фонди маблағи ҳам миллион сўмни ташкил этиб қолди. Бу эса бизга хўжаликни комплекс равишда ривожлантириш ва ўнлаб хўжалик ҳамда маданий муассаса биноларини қуриш имкониятини беради.

Колхозчиларимиз давлатманд-маданий ҳаёт учун партия ва ҳукуматдан чексиз миннатдордирлар.

Т. ХУДОЙБЕРДИЕВ,
Ленин номли колхоз раиси.

Ҳар гектардан 33 центнердан пахта топширамиз

Бизнинг бригада а'золари 85 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 22 центнер ўрнига 28,7 центнердан пахта топширдилар. Бизда ҳали йиғиб олинмаган ҳосил кўп. Биз бу йил пахта майдонининг ҳар гектаридан 33 центнердан ҳосил йиғиб давлатга топширамиз.

Пахта ҳосилини оширишда торқаторлаб экиш ҳал қилучи роль ўйнади. Биз ҳамма еримизга 45 сантиметрли квадрат-уялаб, чигит экдик. Бунинг натижасида механизацияни кенг қўлланиш имконияти туғилди.

Бригадамизнинг а'золари жонажон Ватанимизга мумкин қадар кўпроқ пахта етиштириб бериш учун зўр ғайрат блан ишладилар. Тракторчи Раҳмон Сафаров ишимизни жуда енгиллаштирди. У, бутун пахта майдонини 4 марта узунасига ва кўндалангига ишлаб берди. Бунинг натижасида ғўза парваришини ўз вақтида ва юқори агротехника блан ўтказилди.

Пахта йиғим-терими даврида айниқса колхозчи Ҳанифа Аҳмедова, Шоҳсанам Гайдарова, Бахия Гусейнова, Қ. Назирова ўртоқлар фидокорона меҳнат қилдилар. Уларнинг ҳарбири 11 — 12 минг килограммдан пахта терди.

Биз бор ҳосилни тезлик блан йиғиштириб олиш ва пахта майдонини сифатли шудгор қилиш ҳаракатидамиз. Шудгорлашни 25-ноябрьда тамомлаймиз.

Д. ГАЙДАРОВ,
Сталин номли колхознинг бригада бошлиғи.

Юксалиш йўлида

Чотқол тоғ тизмалари блан туташган кенг яйловлар, серқуёш иқлими ажойиб, тезоқар зилол сувлар ва текис, соз тупроқли олтин далалар Пискент районида пахтачилик, чорвачилик, ғаллачилик, мевачиликни юксак даражада ривожлантиришга, колхозларнинг экономикасини мустаҳкамлаш ва колхозчиларнинг давлатманд-маданий турмуш кечиришларини та'минлашга битмас-туганмас имкониятлар беради.

Аммо, пискентлилар йиллар давомида бу имкониятлардан фойдаланаолмадилар. Фасллар ўзгараберди. Броқ, чорва туёғи кўпаймади, пахта ҳосили ошмади, буғдойзорлар, боғлардан кам ҳосил олиниб келди. Колхозларнинг хўжалиги заифлашиб, даромади камайди. Район қолоқ бўлиб қолди.

Шу йил эрта баҳорда, ер ҳайдаш олдидан 1-нчи МТС механизаторларининг кенгаши ўтказилган эди. Кенгашда трактор бригадасининг механиги Холдор Саидхонов сўзга чиқди. Узун бўйли, барваста йигит жуда ачиниб гапирди. Унинг аччиқ, ҳаққоний сўзлари механизаторлар кенгашида айниқса та'сирли, кучли жаранглади. Районнинг қолоқ бўлиб қолганига гўё, у — механизатор Саидхонов айбли эди. У тўхтаб-тўхтаб, ҳарбир сўзни битта-битта ажратиб гапирди. Кенгаш қатнашчиларининг ҳаммасига—механикларга, агрономларга, район раҳбарларига бир-бир қараб қўйди: районнинг қолоқлигига мен айблиман, сиз айблисиз, ҳаммамиз айблимиз дейди, гўё.

— Пискентлиман дейишга уяласан одам, дейди.

Бригада механиги катта мажбуриятлар олиб, ўз бригадаси номидан Ворошилов номли колхозга хизмат кўрсатадиган трактор бригадасини мусобақага чақириб, жойига бориб ўтиради.

Механизаторлар кенгашидан чиқиб, Каганович номли колхозга борамиз. Очиқ партия йиғилиши чақирилган. Райком секретари КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг якунлари тўғрисида доклад қилиши керак. Лекин ҳали вақт эрта. Бўш вақтдан фойдаланиб, ўртоқ Латипов колхоз раҳбарлари, бригада ва звено бошлиқларига чигитни квадрат-уялаб экиш усулини амалий суратда кўрсатиб беради. Биров қозиқ қоқади, биров сим тортади. Оддий колхозчилар ҳам кўп. Янги усулда экишни ҳамма қизиқиб тамоша қилади.

Шу онда эшак миниб биров кўчадан ўтиб кетади.

— Шаҳардан келаяпти, — деди бир колхозчи.

— Олмалиққа боргандир, — дейди иккинчиси. Кулишади. Доклад тамом бўлгандан кейин, раис ўрнидан турди.

— Ким сўз сўрайди?

Комсомол Ширин Алимова биринчи бўлиб сўз олди. У, яқинда бригадир бўлиб тайинланган эди. У, бригадаларга ишчи кучи, от-улов, машина-асбоблар бириктиришда колхоз правлениеси томонидан йўл қўйилган хатоларни очиб ташлайди.

— Жуман акани мендан олинглар, — деб талаб қилди Ширин, — ҳалигача бирор кун далага чиққани йўқ. Звено бошлиғи эмиш!

— Жуман ака! — деб чақирди раис. Эшикдан бошини эгиб бир киши кириб келди. Бу—ҳалиги эшак миниб ўтган, қопқора соқоли кўкрагига тушиб турган барваста киши эди.

— Нима учун ишга чиқмаёбсиз?

— Белим майиб, дала ишига ярамайман, — деди Жуман ака. У кексалигини ҳам баҳона қилмоқчи эди, кимдир пиқиллаб кулиб юборди.

Белбоғини саллача қилиб, пешини тушириб олган бир киши ўрнидан турди. У сўз олиб, Жуман акага қараб гапирабошлади.

—Бу одам номига колхозчи. Бирор кун ялчитиб ишлаганини билмаймиз. Эшакка миниб, ҳали шаҳарга, ҳали Олмалиққа қатнагани-қатнаган. Мана шунақа одамлар колхозни орқага судраяпти. Ё бу одамни колхоздан ҳайдаш керак, ё дангасаликни ташлаб, ёнимизга тушиб ишласин!

Бирнеча кун Пискентда бўлиб хилма-хил одамларни кўрдик. Холдор Саидхонов, Ҳакимполвон Қодиров, Сергей Коломиец, Боймурод ака каби ажойиб ватанпарварлар блан танишдик, Жуман Норов каби жирилдон орқасидан тушган чорбозорчилар, томорқага кўз тиккан ва яйловларда қўйқўзиларини кўпайтириш ҳисобига яшаб юрган сохта колхозчилар ҳам битта-иккита учрар эди. Ҳалол меҳнат қилучи колхозчилар эса энди уларни аямай фош қилабошладилар. Биринчи олган таассурот шу бўлган эдики, район партия ва совет ходимлари, колхоз активлари ва оддий ватанпарвар колхозчилар районни қолоқликдан чиқаришга қаттиқ киришган эдилар. Партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини тез сур'атлар блан юксалтириш тўғрисидаги қарорлари уларни ғалабага илҳомлантирмоқда эди. Пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун, кўпйиллик қолоқлик доғини ювиб ташлаш учун зўр интилиш бошланган эди. Райком—қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш учун курашнинг ташкилотчиси бўлди. Партия ва совет ходимлари эрта-кеч далада бўлдилар. Механизаторлар тинмай ишладилар. Колхоз, бригада ва звенолар ўртасида мусобақа қизғин давом этди. Ғўза ҳарқачонгидан яхши парвариш қилинди ва мўл ҳосил тўплади. Давлатимиз томонидан МТС ва колхозларга берилган бой техника, хилма-хил машиналар ғўзани ўз вақтида, агротехника қоидаларига мувофиқ парвариш қилишга имкон берди.

Пискент районн пахтакорларининг қолоқликдан чиқишга интилиб, зўр бериб курашиш натижасида эришган муваффақиятлари ҳақида диққатга сазовор ба'зи рақамлар келтирамиз.

Район 14 ноябрьгача 10 минг 300 гектар пахта майдонидан давлатга 15 минг 765 тонна пахта топшириб, планни муддатидан илгари бажарди. Керовчи қишлоқ Советидаги Молотов номли колхоз, Пискент қишлоқ Советидаги Ленин номли, Сталин номли колхозлар республиканинг юқори ҳосиллик колхозлари қаторидан жой олдилар. Бу колхозлар бор ҳосилни йиғибтериб давлатга топширсалар, ҳар гектардан 30 центнердан ошириб пахта оладилар. Ворошилов номли, Андреев номли ва Охунбобоев номли колхозлар эса ҳар гектардан олинадиган ҳосилни ўтган йилгидан 5—6 центнер оширдилар.

Ҳали йиғиб олинмаган пахта кўп. Район пахтакорлари бу йил давлатга пландан ташқари яна 1750 тонна пахта топширишга аҳд қилдилар.

Пахтадан мўл ҳосил етиштирилгани натижасида колхозларнинг даромади ошиб кетди. Ўтган йил колхозлар пахтадан 25 миллион сўм даромад қилган эдилар. Бу йил эса уларнинг даромади 55 миллион сўмдан ҳам ошди.

Бу хўжалик йилининг энг яхши якуни шу бўладики, районда пахта планини бажармайдиган бирорта ҳам колхоз қолмайди ва ҳамма колхозлар миллионер бўлади. Колхозлар экономика жиҳатдан мустаҳкамланиб, хўжаликни комплекс ривожлантириш имкониятига эга бўладилар.

Қолоқликдан чиқишга зўр бериб интилиш — фақат пахтадангина эмас, бошқа экинлардан ҳам мўл ҳосил етиштиришда кескин бурилиш ясашни та'минлади. Ғалла мўл бўлди. Натижада район давлатга ғалла топшириш планини, шолини ҳам бирга қўшиб, ортиғи блан бажарди.

Шунингдек, чорвачиликни ривожлантириш ва чорва маҳсулотлари етиштиришда ҳам катта муваффақиятларга эришилди. Район чорвачиликни ривожлантириш планини ҳамма чорва турлари бўйича бажарди. Сигирларнинг сони ўтган йилгидан анча кўпайди. Чўчқачиликни ривожлантириш плани 146 процент бажарилди. «XIX партс'езд», Киров номли колхозлар чорвачилик планини 105—106 процентдан ошириб бажардилар.

Районда қоракўлчиликни ривожлантириш учун асос қурилди. Жданов номли, Каганович номли колхозлар қоракўл қўйлари фермасини ташкил қилдилар.

Чорва молларининг зотини яхшилаш учун кураш қизғин бормоқда. Бу йил ҳар юз сигирдан 92 бузоқ олинди. 1954 йилда ҳар юз чўчқадан 343 тадан чўчқа боласи олинган бўлса, бу йил ҳар юз чўчқадан 830 тадан чўчқа боласи олинди.

Чорвачиликни ривожлантиришда эришилган дастлабки натижалар чорва маҳсулотлари тайёрлашнинг кўпайишини та'минламоқда. Бу йил район давлатга ўтган йилгидан анча кўп гўшт, тухум ва жун топширди.

Ҳарбир сигирдан соғиб олинган сут ўтган йилгидан икки баравар ошди. Молотов номли колхоз ҳар сигирдан 775 литрдан, Калинин номли колхоз 884 литрдан, Ворошилов номли колхоз эса 1042 литрдан сут соғиб олдилар. Давлатга ўтган йилгидан 2 минг центнер ортиқ сут топширилди.

Чорва молларини боқиш ва асраш яхшиланди. Чорва молларининг нобуд бўлиши кескин равишда камайди.

Мана бу рақамлар район пахтакорлари, ғаллакор ва чорвадорларининг фидокорона меҳнат қилганликлари натижасидир. Пискентлилар ўн йиллар давомида кўнгилини ғашлатиб, хижолат қилиб келган қолоқлик доғини ювиб ташладилар.

Пискент — илғор район бўлиб қолди.

Район ҳаётида энг муҳим нарса шуки, партия ва совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари ва колхоз правлениелари хўжаликка яқиндан раҳбарлик қилишни, хўжалик иши блан конкрет шуғулланишни ўргандилар. Пахтачиликда энг илғор усулнинг — торқаторлаб экиш ва ғўзани узунасига ҳамда кўндалангига парвариш қилишнинг афзаллигини амалда кўриб ишондилар. Олға интилиш, хўжаликни ташкил этишнинг илғор методларини қўлланишга интилиш — Пискент райони меҳнаткашларига катта муваффақият ва шон-шараф келтирди.

Биз яқинда Пискент районида бўлдик. Механизатор Саидхонов Ленин номли колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретарьлигига сайланипти. У энди районнинг энг йирик хўжаликларидан бирига раҳбар сифатида партия ва халқ ишончини оқлаш ҳаракатида.

Сергей Коломиец — Калинин номли колхозда бригада механиги. У ўз постида пахта ҳосилини янада ошириш учун, пахтачилик ишларини тўла механизациялаш учун курашмоқда. Ҳакимполвон Қодиров, Ширин Алимова, Зокирота Алиев каби тажрибали пахтакорлар ҳозирданоқ ҳар гектардан 30 центнердан ошириб пахта топширганлар. Энди улар илғор районнинг илғор кишилари сифатида халқ ҳурматига сазовор бўлганлар.

Чотқол тоғ тизмалари блан туташиб кетган кенг яйловларда сон-саноқсиз чорва моллари ўтлаб юрипти. Соз тупроқли олтин далаларда етиштирилган мўл ҳосил йиғиб олинмоқда. Ҳартомондан тракторларнинг овози эшитилади. Келгуси йилда ҳам мўл ҳосил етиштириш учун замин ҳозирлашга киришилган. Шудгорлаш бошланган.

— Халқ интилган иш — битмай қолмайди, дейди Зокирота.

Биз Саидхоновни далада, тракторлар ишлаб турган жойда учратдик.

— Пискентлиман дейишга энди уялмассиз? — деб сўраймиз.

У, трактор ёнида туриб, бизга қараб қичқирди. Биз унинг жавобини эшитаолмадик. «Пискент», «Пахтакент» — деган сўзлар Чотқол тоғ тизмаларидан акс садо бўлиб эшитилди. Бу садо эса меҳнат ва ғалаба бонгидек узоқ-узоқ жойларда такрор янгради.

Наби **ЮСУФИЙ.**

Тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг Женевадаги кенгаши

Қуролсизланиш масаласи муҳокама қилинмоқда

Женева, 12 ноябрь. (ТАСС). Тўрт давлат ташқи ишлар министрлари 10 ва 11 ноябрьдаги мажлисларида кенгаш кун тартибидаги иккинчи моддани — қуролсизланиш масаласини муҳокама қилдилар.

Бу масала юзасидан биринчи бўлиб совет делегациясининг бошлиғи В. М. **Молотов** сўзга чиқди. Молотов ҳал қилиш пайти келган халқаро проблемалардан бири бўлган қуролсизланиш проблемасининг муҳимлигини тўрт давлат ҳукуматларининг бошлиқлари томонидан уқтириб ўтилганлигини эслатиб, ҳукуматлар бошлиқларининг директиваларида ташқи ишлар министрлари зиммасига «қуролсизланиш соҳасида янада фойдали ташаббус кўрсатмоқ учун тўрт ҳукуматнинг имконияти борми ёки йўқми эканлигини муҳокама қилиш» вазифаси юклатилганлигини айтиб берди.

Совет Иттифоқининг 10 майдаги таклифи шу директиваларга ва Бош Ассамблеянинг қарорларига мос бўлиб тушадиган таклифдир. Бу таклифда халқаро кескинликни юмшатиш ва давлатлар ўртасида ишонч вужудга келтириш мақсадида энг зарур тадбирлар кўриш ва биринчи навбатда «совуқ муносабатлар уруши»ни тўхтатиш ҳамда янги урушни пропаганда қилишни тўхтатиш зарурлиги масаласи қўйилган эди.

Молотов совет таклифининг моҳиятини баён қилиб дедики, Совет Иттифоқи беш буюк давлат учун қуролли кучлар даражасини чеклаш масаласида, атом қуролини узил-кесил тақиқлашнинг ва уни давлатларнинг қурол-яроғларидан чиқариб ташлашнинг кучга кириш муддатлари масаласида, қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлаш тадбирларининг босқичма-босқич амалга оширилиши масаласида ғарб давлатларининг таклифларига рози бўлди.

Сўнгра Молотов совет таклифидаги моддаларни, я'ни қурол-яроғларнинг камайтирилиши ҳамда атом қуролининг тақиқланиши устидан лозим бўлган халқаро контроль ўрнатилишини та'минлайдиган моддаларни баён қилиб ўтди.

Атом қуролини тақиқлаш ишида давлатларнинг мажбуриятларига риоя қилиниши устидан контроль ўрнатиш соҳасидаги техника қийинчиликларини инкор қилмаган ҳолда, Молотов уқтириб айтдики, шунинг учун ҳам атом қуролини қўлланишни ма'навий-сиёсий жиҳатдан қоралаш ҳозирги шароитда жуда катта аҳамиятга эга бўлур эди. Молотов дедики, агар тўрт давлат атом ва водород қуролини биринчи бўлиб қўлланмаслик тўғрисида мажбурият олганларида эди, бундай мажбурият халқларнинг тинчлик ва чинакам хавфсизлик учун курашида жуда катта иш бўлар эди.

Совет делегациясининг бошлиғи, қуролсизланиш масаласини ҳал қилишни контроль ўрнатиш масаласини ҳал қилишдан бошламоқ керак, деган да'воларга тўхталиб дедики, бундай да'волар қилиш амалда зўр бериб қуролланишни тўхтатиш вазифасини ҳал қилиш ўрнига, контроль ўрнатишнинг ҳар қандай қийинчиликлари тўғрисида гап сотиш блан шуғулланишга уриниш демакдир. Бу нарса зўр бериб қуролланишдан манфаатдор бўлган ва атом уруши хавфидан ўз мақсадлари йўлида фойдаланишга интилаётган кишиларга кенг йўл очиб берган бўлур эди, холос.

Молотов аэрофотос'емкалар ўтказиш ва СССР блан АҚШ ўртасида ҳарбий информация айирбошлаш тўғрисида президент Эйзенхауэр томонидан қилинган таклифга ўтиб айтдики, бу таклиф зўр бериб қуролланишни тўхтатиш масаласидан ажратилган ҳолда қўйилаётган ва ҳақиқатда шу вазифа блан боғланмаган таклифдир. Броқ, Совет Иттифоқи контроль формаларидан бири тариқасида аэрофотос'емкалар ўтказиш масаласи қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлаш тадбирларини амалга оширишнинг тугалловчи босқичида тегишли халқаро битимнинг бажарилиши устидан контроль ўрнатилиши муносабати блан кўриб чиқилишини назарда тутиб, мазкур таклифга хайрихоҳлик блан қарашга тайёрдир.

Совет делегациясининг бошлиғи шуни ҳам уқтириб ўтдики, Франция бош министри Форнинг ва Англия бош министри Иденнинг таклифлари қуролсизланиш вазифаларини ҳал қилиш муносабати блан э'тибор бериб ўрганилишга сазовор бўлган таклифлардир.

Бизнинг фикримизча, деди Молотов, ба'зи муҳим масалалар устида ўзаро ҳақиқатан бамаслаҳат бир фикрга келганлигимизни қайд қилиб ўтсак ва биз ҳали умумий бир фикрга келмаган масалаларни кўриб чиқишни давом эттириш зарурлигини аниқ баён қилиб ўтсак, бу блан бу кенгаш қуролсизланиш проблемасини ҳал қилишга муҳим ҳисса қўшган бўлур эди.

Правардида совет делегацияси бошлиғи СССР ҳукуматининг янги таклифини кенгаш муҳокамасига тақдим этди (бу таклиф газетамизнинг бугунги сонида э'лон қилинди).

АҚШ делегациясининг бошлиғи **Даллес** ўз нутқининг бошидаёқ, кенгашда Совет Иттифоқининг тутган позицияси натижасида «ишончнинг бирмунча йўқолганлиги» кўринди, деган гапни айтди. Афтидан, АҚШ давлат секретари қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлаш масаласи юзасидан бамаслаҳат қабул қилинай деб қолган таклифлардан чекинмоқ учун мана шундай асоссиз да'вони кўтариб чиққан бўлса керак. Дарҳақиқат, Даллес асосан ўз нутқини президент Эйзенхауэрнинг аэрофотос'емкалар ўтказиш ва ҳарбий информацияларни айирбошлаш тўғрисидаги таклифларига бағишлади. Даллес «қуролсизланиш соҳасидаги ишларнинг муваффақиятли бўлиши самарали инспекция ва контроль вужудга келтиришга боғлиқ бўлади» деб айтиб, шу блан бирга, АҚШ ҳозирги вақтда қуролсизланмоқчи эмас, деб уқтириб ўтди. Даллес, бунинг сабаби давлатлар ўртасида ишончнинг йўқлигидир, деди.

Сўнгра **Пинэ** сўзга чиқди. У, ташқи ишлар министрлари қуролсизланишнинг умумий планини татбиқ қилишга ҳозир «қодир эмаслар», деди. У, татбиқ қилинганида қийинчилик туғдирмайдиган ба'зи дастлабки чоралар тўғрисида битимга келишга чақирди. Пинэ, мен президент Эйзенхауэрнинг таклифини, энг муҳим пунктларда контроль постлари қўйиш тўғрисида СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин томонидан қилинган таклифни, шунингдек «ҳарбий харажатлар ва бюджетлар тўғрисидаги ма'лумотларнинг кенг равишда э'лон қилинишини» та'минлаш тўғрисидаги таклифни назарда тутаётирман, деди. Гарчи, Франция бош министри Форнинг таклифида ҳарбий бюджетлар тўғрисидаги информацияларни айирбошлаш ҳақида гапирилмасдан, балки уларни қисқартириш тўғрисида гапирилганлиги ма'лум бўлса ҳам, Пинэ кейинги таклифни Форнинг ўша таклифи деб кўрсатишга уринди.

Пинэдан кейин **Макмиллан** сўзга чиқиб, халқаро инспекция ва контроль системаси тўғрисида битимга келинмаганлиги сабабли, қуролсизланиш масаласи тўғрисидаги келишилган таклифни ҳозирги вақтда амалга ошириш мумкин эмас, деди. Бунинг сабаби шуки, деб давом қилди Макмиллан, контроль тўғрисидаги совет таклифи «етарлик эмас», шунингдек ядро қуроли устидан контроль ўрнатишнинг ўзи ҳам жуда қийин ишдир. Макмиллан қуролсизланиш тўғрисида тўрт давлат декларациясининг проектини кенгаш муҳокамасига тақдим қилди.

Бу проектда «қурол-яроғларни чеклаш ва камайтириш зарурлиги» тўғрисида фақат истакларгина баён қилинган, броқ давлатларнинг қурол яроғларини камайтиришга ва атом қуролини тақиқлашга олиб келадиган битта ҳам амалий тадбир кўрсатилмаган.

11 ноябрьдаги мажлисда **Даллес** биринчи бўлиб сўз олиб, аввалги мажлисда бўлгани каби бу мажлисда ҳам, президент Эйзенхауэрнинг таклифи кескинликни юмшатиш йўлидаги биринчи қадам, деб да'во қилди. Даллеснинг айтишига қараганда, атом ва водород қуролини тўла тақиқлаш тўғрисидаги битим кучга киргунча тўрт давлат ядро қуролини ишлатмаслик тўғрисида ўз зиммаларига тантанали мажбурият олсинлар, деб совет делегацияси томонидан қилинган таклиф «фақат ва'даларгина» бўлиб қолур эмиш.

Даллесдан кейин сўзга чиққан **Пинэ** ядро қуроли устидан «контрольлик қилиш методларининг мукаммал эмаслигига» тўхталиб ўтди.

Сўнгра **Макмиллан** сўзга чиқиб, қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлаш соҳасида келишиб олинган таклифлардан уч Ғарбий давлатнинг чекинганлигини оқлашга уринди. У бунинг учун важ қидириб, «ҳам техника жиҳатидан ва ҳам сиёсий жиҳатдан ўзгаришлар» рўй берди деган гапларни айтди. Яна у, ҳозирги вақтда қуролсизланиш мумкин эмас, чунки зарур ишонч мавжуд эмас, деди.

Совет делегациясининг бошлиғи **Молотов** уч ғарбий давлатнинг қуролсизланиш тўғрисидаги проектини танқид қилди. Молотов айтдики, бу проект зўр бериб қуролланишни тўхтатиш мақсадларига жавоб бермайди ва бунинг устига, бу проект шу мақсадларга зид бўлиб тушаётган проектдир. Проект Бош Ассамблея томонидан 1946 йилда ва 1954 йилда қабул қилинган қарорларга мос бўлиб тушмайди.

Шу нарсани тўппа-тўғри айтиш керакки, деди Молотов, — кеча тақдим этилган таклифга қараганда, АҚШ, Франция ва Буюк Британия ҳукуматлари ўзлари қуролсизланиш тўғрисида ўтган йил Бирлашган Миллатлар ташкилотида киритган ўз таклифларидан воз кечиптилар. Шундай бўлиб чиқаяптики қуролсизланишнинг бирқанча асосий масалалари устида, айниқса Совет ҳукумати томонидан тақдим этилган 10 майдаги таклиф муносабати блан тўрт давлат ўртасида битимга келиш имконияти туғилиши ҳамоно уч давлат орқага чекинабошладилар, битимга келиш йўлида эришилган муваффақиятларни йўққа чиқарабошладилар.

Молотов уч Ғарбий давлат проектининг айрим моддаларини анализ қилишга ўтиб, бу проектда атом ва водород қуроли бошқа хил қуроллар блан биргаликда битта қовс ичига олинганлигини уқтириб ўтди. Бу блан, деди у, халқлар учун алоҳида хатарли бўлган ва ялпи қирғин қуроли бўлган ядро қуроли проблемаси қатордан чиқариб ташламоқда. Молотов айтдики, уч ғарбий давлатнинг проекти атом қуролини тақиқлаш масаласини ҳақиқатда чиқариб ташламоқда ва бу қуролни ҳатто легальлаштирмоқда.

Сўнгра совет делегациясининг бошлиғи та'кидлаб айтдики, техника қийинчиликлари бор деган баҳона блан ғарб давлатлари қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлаш масаласи юзасидан битимга келиш соҳасида бундан буён қилинадиган ишларни тўхтатишни таклиф қилмоқдалар.

Совет делегациясининг бошлиғи Ғарб давлатлари вакиллари томонидан айтилган ва қуролсизланиш соҳасида келишиб олинган таклифлардан ғарб давлатлари вакилларининг чекинаётганлигини кўрсатучи гапларни ўқиб бериб, сўнгра контроль масаласига ўтди. Молотов уқтириб айтдики, Совет Иттифоқи қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлаш устидан қат'ий халқаро контроль ўрнатишга тарафдор бўлиб келди ва ҳозир ҳам шунга тарафдордир. Броқ, ғарб давлатлари контроль ва инспекция тўғрисида гапираётганларида қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлаш зарурлигини унутиб қўймоқдалар. Зўр бериб қуролланиш давом эттирилаверсаю, биз контроль ва инспекциянинг детальлари тўғрисида дискуссия қилиш блан шуғулланаверсак, — деди Молотов, — бунинг ўзи халқларни ғафлатда қолдириш бўлмайдими ва қуролланишни тағин ҳам тўхтовсиз кўпайтиришга ҳамда атом ва водород қуроллари запасларининг ғамланишига ёрдам бериш бўлмайдими?

Молотов уқтириб айтдики, Совет ҳукумати: биринчидан, атом қуролини ма'навий-сиёсий жиҳатдан қоралаш ва уни тўла равишда тақиқлашга қаратилган амалий тадбирлар кўриш йўли блан ва, иккинчидан, совет делегациясининг таклифида айтилган контроль пунктлари вужудга келтириш йўли блан қуролсизланиш соҳасида муваффақиятга эришмоқ учун ҳозирги мавжуд шароитда ҳам имконият бор, деб ҳисоблайди. Ғарб давлатлари эса, қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлаш тадбирларини ҳозирги вақтда амалга ошириш умуман мумкин эмас, деб исботлашга уринмоқдалар.

Молотов уч ғарбий давлат ташқи ишлар министрларининг нутқларида айтилиб ўтилган ишонч масаласига ўтиб, ўзаро гиналар қилиш йўлига тушиб кетмасликка чақирди. Бошқа йўлдан бориш: давлатлар ўртасида ва аввало буюк давлатлар ўртасида ишончни мустаҳкамлашга қаратилган амалий тадбирлар кўришга интилиш яхшироқ бўлмасмикин, деди Молотов. Бундай ишонч бўлмаса, деди у, қуролсизланиш проблемаси ҳал қилиниши мумкин эмас. Молотов, 10 майдаги совет таклифлари мана шу мақсадга қаратилган таклифлар эди, деб уқтириб ўтди.

Молотов правардида бундай деди: Совет делегацияси, ба'зи масалалар юзасидан ва, биринчи навбатда, яқиндагина ўз ўртамизда келишиб олинган масалалар юзасидан шу кенгашда бамаслаҳат бир фикрга келаолар эдик, деб ҳисоблайди. Биз бир фикрга келишга муваффақ бўлаолмаган масалалар юзасидан эса уларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тегишли органларида муҳокама қилишни давом эттириш тўғрисида бамаслаҳат тавсиялар қабул қилиш мумкин бўлур эди.

Совет делегациясининг бошлиғи сўзлаб бўлганидан кейин, Министрлар кенгаш кун тартибининг иккинчи моддаси юзасидан фикр олишишни давом эттирдилар.

Қуролсизланиш масаласини муҳокама қилиш 12 ноябрьдаги мажлисда давом эттирилади.

11 ноябрьдаги мажлисда раислик қилучи Молотов, илгари ҳам таклиф қилинганидек, тўрт министр кенгашни бу кенгаш бошлангандан бери ўтган учинчи ҳафтанинг охирида тамомлаш тўғрисида бамаслаҳат қарорга келдилар, деб хабар қилди.

Қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлаш масалалари ҳақида Тўрт давлат ташқи ишлар министрлари кенгашининг қарори

(СССР делегациясининг таклифи)

I

Давлатлар ўртасидаги муносабатларда кескинликни камайтириш, улар ўртасида ўзаро ишончни мустаҳкамлаш ва янги уруш хавфини йўқотиш мақсадида Совет Иттифоқи, Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия ва Франция ҳукуматлари қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини та'қиқлаш тўғрисида тезроқ халқаро конвенция тузиш мақсадида куч-қувват сарфлашни зарур деб биладилар.

Қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини та'қиқлаш масаласи юзасидан фикр олишув натижасида улар қуйидагилар тўғрисида бир фикрга келдилар:

1. АҚШ, СССР ва Хитой қуролли кучларининг даражаси шу давлатларнинг ҳарқайсиси учун 1 миллион кишидан то 1,5 миллион кишигача қилиб белгиланади; Англия ва Франция учун — 650 минг кишидан иборат қилиниб белгиланади, аммо Хитой учун кўзда тутилган даража масаласи ва Хитой қуролли кучларига таааллуқли бўлган бошқа масалалар Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг иштироки блан кўриб чиқилиши шарт.

Бошқа ҳамма давлатлар учун қуролли кучларнинг даражаси 150 — 200 минг кишидан ошмайди ва бу даража тегишли халқаро конференцияда келишиб олиниши шарт.

2. Оддий типдаги қурол-яроғлар ва қуролли кучлар уларни камайтиришнинг бамаслаҳат белгиланган миқдорининг 75 процентига етказилиб камайтирилгачгина атом ва водород қуролини тўла равишда та'қиқлаш кучга киради. Бу қуролни давлатларнинг қурол-яроғлари қаторидан чиқариб ташлаш ва йўқ қилиб ташлаш ишлари қурол-яроғларни камайтиришнинг бамаслаҳат белгиланган миқдорининг қолган 25 проценти камайтирилаётган вақтда тамомланади. Ўшанда барча атом материаллари фақат тинчлик мақсадлари учунгина ишлатиладиган бўлади.

3. Қурол-яроғларни ва қуролли кучларни камайтириш тадбирларини ўтказабошлаш блан бир вақтда тўрт давлат атом ва водород қуролини тўла равишда та'қиқлаш тўғрисидаги битим кучга киргунча ўз зиммаларига ядро қуролини ўзлари учун та'қиқлаган деб ҳисоблаб, уни ишлатмаслик тўғрисида тантанали мажбурият оладилар. Бу қоидадан агрессияга қарши мудофаа мақсадидагина хавфсизлик Кенгашининг тегишли қарори қабул қилиниши блан истисно қилинишига йўл қўйилиши мумкин.

4. Атом ва водород қуроллари бўлган давлатлар қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини та'қиқлаш программасини амалга оширишда биринчи навбатдаги тадбирлардан бири сифатида шундай бир мажбуриятни, я'ни шу турдаги қуролларни синашни тўхтатиш мажбуриятини ўз зиммаларига оладилар.

5. Қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини та'қиқлаш тадбирларининг амалга оширилиши устидан самарали халқаро контроль ўрнатилади.

II

Тўрт давлат ташқи ишлар министрлари Бирлашган Миллатлар Ташкилотида кўриб чиқилиши лозим бўлган мазкур конвенциянинг ҳали келишиб олинмаган масалалари юзасидан зарур келишимга эришмоқ учун куч ва ғайрат сарфлашни зарур деб топдилар. Министрлар халқаро кескинликни камайтиришга, давлатлар ўртасида ишончни мустаҳкамлашга ва зўр бериб қуролланишни тўхтатишга интилиб, шу муносабат блан аввало қуйидаги таклифлардаги қоидаларни кўриб чиқишни зарур деб бамаслаҳат бир фикрга келдилар:

а) қурол-яроғларни камайтириш, атом урушини та'қиқлаш ва янги уруш хавфини йўқотиш масалалари тўғрисида СССРнинг шу йил 10 майдаги таклифи,

б) аэрофотос'ёмкалар ўтказиш ва ҳарбий информацияларни айирбошлаш тўғрисида АҚШ президентининг 21 июльдаги таклифи,

в) қуролсизланиш масаласи юзасидан Буюк Британия ҳукуматининг 21 июльда ва 29 августда тақдим қилган таклифлари ва

г) қуролсизланиш устидан молиявий контрольлик қилиш тўғрисида ҳамда ҳосил бўлган бўш ресурсларни тинчлик мақсадларига сарфлаш тўғрисида Франция ҳукуматининг таклифи.

III

Шу блан бир вақтда, Совет Иттифоқи, Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия ва Франция ҳукуматлари одамларни ялпи қирғин қуроли бўлган атом ва водород қуролининг ишлатилишига йўл қўймасликка ва халқларни қирғин атом уруши хавфидан халос қилишга қат'ий бел боғлаб, тантанали равишда айтадилар:

Қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини та'қиқлаш тўғрисида халқаро конвенция тузилгунча Совет Иттифоқи, Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия ва Франция атом ва водород қуролини бирор мамлакатга қарши биринчи бўлиб ишлатмаслик мажбуриятини оладилар ва бошқа ҳамма давлатларни шу декларацияга қўшилишга чақирадилар.

СССР Олий Совети делегациясининг Болгарияда бўлиши

СОФИЯ, 13 ноябрь. (ТАСС). Бугун СССР Олий Советининг Болгарияда меҳмон бўлиб турган делегацияси а'золари Болгария Коммунистик партияси ва Болгария ҳукуматининг раҳбарлари блан учрашдилар. Совет делегацияси а'золари блан бўлган самимий дўстона суҳбатта В. Червенков, Г. Дамянов, А. Югов, Г. Чанков, Р. Дамянов, Т. Живков, Г. Цанков, Е. Стайков, И. Михайлов, Т. Прахов, Д. Ганев, Б. Тасков қатнашдилар. Совет парламент делегациясининг а'золари Болгария бўйлаб қилган саёҳатдан олган таассуротларини сўзлаб бердилар. СССР Олий Совети делегациясининг раҳбари Н. И. Беляев хурсандчилик блан кутиб олинганликлари ва болгар халқининг ҳаёти блан ҳамда унинг социализм қуришдаги муваффақиятлари блан танишиш имконияти берилганлиги учун БКП Марказий Комитетига ва Болгария ҳукуматига ташаккур изҳор қилди ҳамда Олий Совет делегациясининг Болгарияда бўлиши, шунингдек Болгария Халқ мажлиси делегациясининг яқинда Совет Иттифоқига бориши болгар-совет дўстлигини янада ривожлантиришга ва мустаҳкамлашга ёрдам беради деб ишонч билдирди.

Суҳбатда СССРнинг Болгариядаги элчиси Ю. К. Приходов қатнашди.

Чехословакия ҳукуматининг қарори

ПРАГА, 13 ноябрь. (ТАСС). Чехословакия телеграф агентлиги хабар беради: Чехословакия Республикаси ҳукумати Германия Демократик Республикаси ҳукумати блан олиб борилган музокаралар асосида бир масалани, я'ни уруш вақтида қилган жиноятлари учун алоҳида халқ суди томонидан ҳукм қилинган ва Чехословакияда жазо муддатини ўтаётган герман гражданларини муддатидан илгари озод қилиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Бу музокаралар натижасида 1.437 киши қамоқдан озод қилинди, бу кишилар Германия Демократик Республикасида, Германия Федерал Республикасида ва Австрияда жойлашдилар. Қолган кишилар аста-секин қамоқдан озод қилинади.

Инсонпарварликка қарши айниқса оғир жиноятлар қилганликлари учун ҳукм этилган ва илгари Германия Демократик Республикасида доимо истиқомат қилган герман гражданлари ҳарбий жиноятчилар сифатида Германия Демократик Республикасининг давлат органлари ихтиёрига топширилади, чунки Чехословакия ҳукумати уларни муддатидан илгари қамоқдан озод қилишни мумкин деб топмади.

Бирма Иттифоқи бош министри У Ну Варшавадан жўнаб кетди

ВАРШАВА, 13 ноябрь. (ТАСС). Бирма Иттифоқи бош министри У Ну ва унинг ҳамроҳлари бугун Варшавадан жўнаб кетдилар.

Марказий аэродромда У Нуни Польша Халқ Республикаси Министрлар совети раиси Юзеф Циранкевич, Министрлар совети раисининг биринчи ўринбосари Зенон Новак, Министрлар совети раисининг ўринбосари Стефан Ендриховский, Давлат кенгаши раисининг ўринбосари Вацлав Барциковский, ташқи ишлар министри Станислав Скшешевский ва бошқа расмий шахслар, шунингдек Польша пойтахти меҳнаткашларининг жуда кўп делегациялари кузатиб қолдилар.

У Нуни СССРнинг Польшадаги элчиси П. К. Пономаренко, Варшавадаги элчихона ва миссияларнинг бошлиқлари ҳам кузатиб қолдилар.

Аэродромда Польша Халқ Республикаси Министрлар советининг раиси Ю. Циранкевич ва Бирма Иттифоқи бош министри У Ну нутқ сўзладилар. Ю. Циранкевич, жумладан, Польша Халқ Республикаси давлат совети раиси Александр Завадский ва у (Ю. Циранкевич) Бирма Иттифоқига бориш тўғрисида Бирма бош министри У Нунинг таклифини қабул қилганликларини айтди.

АҚШ блан Германия Федерал Республикаси ўртасида қурол-яроғ етказиб бериш тўғрисида битим

БЕРЛИН, 13 ноябрь. (ТАСС). АДН агентлиги Бонндан олиб хабар беради: ғарбий герман бундесрати Германия Федерал Республикаси блан Қўшма Штатлар ўртасида АҚШдан ГФРга қурол-яроғ етказиб бериш тўғрисида тузилган битимни кеча дастлабки кўриб чиқишда ма'қуллади.

Шу йил декабрь ойининг биринчи ярмида бу битим бундестагда муҳокама қилинади. АДН агентлигининг хабарида айтилишича, Бонндан олинган ма'лумотларга кўра, Германия Федерал Республикаси ҳукумати яқин тўрт йил ичида АҚШдан 8 миллиард маркалик қурол-яроғ сотиб олмоқчи, шу блан бирга Германия Федерал Республикаси ҳукумати етказилиб бериладиган бу қурол-яроғ эвазига Америка Қўшма Штатларига ўз уран запасларини, ҳамма хилдаги қурол-яроғлар патентларини ва уларнинг ишлабчиқариш технологияси тўғрисида ма'лумотларни, шунингдек стратегик хомаш'ёларни ва ярим-фабрикатларни бериши лозим.

Хитой Халқ Республикаси савдо делегациясининг бошлиғи Москвага келди

Хитой Халқ Республикаси савдо делегациясининг бошлиғи — Ташқи савдо министрининг биринчи ўринбосари Ли Чжэ-жень 11 ноябрьда Москвага келди.

Внуково аэродромида ўртоқ Ли Чжэженьни ва унинг ҳамроҳларини СССР Ташқи савдо министрининг ўринбосари И. Ф. Семичастнов, СССР Ташқи савдо министрлиги Шарқий бошқармасининг Бошлиғи М. И. Сладковский, СССР Ташқи савдо министрлиги Шарқий бошқармаси Хитой бўлимининг Бошлиғи Л. Е. Семенас ва СССР Ташқи савдо министрлиги Протокол бўлимининг Бошлиғи И. С. Андриенко кутиб олдилар.

Хитой Халқ Республикасининг СССРдаги элчихонасининг ходимлари ва Москвага келган савдо делегациясининг а'золари ҳам ўртоқ Ли Чжэ-женьни кутиб олдилар.

Мамлакат биринчилиги учун шахмат мусобақаси

ЛЕНИНГРАД. **(Телеграф орқали олинди).** Мамлакат шахсий биринчилиги учун яримфинал шахмат мусобақасининг биринчи тури бўлиб ўтди. Бунда тошкентли мастерликка кандидат Мухиддинов спорт мастери Бейлин устидан ғалаба қозонди. Кучли атака қилиш натижасида гроссмейстер Толуш халқаро мастер Холмовни ютди. Крогиус — Эстрин, Столяр — Чистяков, Лисицин — Лейн, Лутиков — Владимиров ўйинлари duranг бўлди. Геллер —Тайманов, Бившев — Гусев, Черинков — Антошин ўрталаридаги ўйин кечиктирилди.

Иккинчи турда гроссмейстер Тайманов спорт мастери Бившевга ютқазди. Спорт мастери Столяр мастерликка кандидат Владимиров устидан ғалаба қозонди. Спорт мастери Антошин — Мухиддинов, Чистяков — Толуш, Эстрин — Лисицин ўйинлари ҳам дуранг бўлди. Қолган ўйинлар кечиктирилди.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/XI да **Чин муҳаббат,** 16/XI да **Оғриқ тишлар.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/XI да **Флория Тоска,** 16/XI да **Кармен.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/XI да **Фарҳод ва Ширин.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 16/XI да 3 бўлимда **Цирк томошалари.** Аттракцион — Лўлилар.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — кундуз ва кечқурун янги бадиий фильм **Қордаги излар.**

Пискент райпромкомбинатининг
ҒИШТ ЗАВОДИ
ҳарқанча миқдорда
ПИШИҚ ҒИШТ
СОТАДИ
Адрес: Тошкент область, Пискент қишлоғи.

3-нчи Урицкий переулок, 16-нчи уйда турувчи **Ромэлла Еремеевна Сарапьянц**нинг 2-нчи Свердловский тупик, 24-а уйда турувчи Юрий Семёнович Мосесовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район, 1-нчи участка халқ судида кўрилади.

Тошкент шаҳрининг қурилиш майдонларида ва автотранспорт ҳайдовчилари томонидан ободончилик санитария қоидаларига риоя қилиниши ҳақида

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг

Мажбурий фармойиши

1955 йил 28 октябрь № 5 Тошкент шаҳри

Капитал қурилиш майдонларида тегишли тартиб ўрнатиш ва шаҳар доирасининг бинокорлик ахлати блан ифлосланишига йўл қўймаслик мақсадида, Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети **қарор қилади:**

Қурилиш трестларининг бошқаручилари, қурилиш-монтаж бошқармалари, завод ва ведомство капитал қурилиш бўлимлари, қурилиш ишлари (УНР) бошлиқлари ва барча қурилиш ташкилотларининг раҳбарларига қуйидаги мажбуриятлар юкланади:

а) тротуарларга иҳоталар ва бошқа иншоотлар ўрнатилмасин;

б) Шаҳар проект бошқармаси томонидан тасдиқланган эскизлар юзасидан ёғоч стандарт иҳоталарни ўрнатиш ишлари 1955 йил 1 декабрьгача амалга оширилсин;

в) санитария узеллари, вақтинча иншоотлар ва складлар қурилиш майдонининг орқа томонига жойлаштирилсин;

г) ободончиликка оид ҳамма тадбирлар (қуриладиган об'ектга водопровод ва канализация тормоқларини, шунингдек телефон ва электр кабельларини ўтказиш, кириш ва чиқиш йўлларини асфальтлаш, ирригация тормоқларини тиклаш ва қуриш, дарахт ўтқазиш) бино ёки иншоотни қуриш ишлари бошланганга қадар бажарилсин;

д) қурилишга ёндошган доира кунига икки марта йиғиштирилсин;

е) қурилиш об'ектларининг ҳовлиларида ва ёндошган доираларида амалга ошириладиган ҳамма ишлар (асфальтлаш, кўкаламзорлаш, ирригация тормоқларини қуриш, ёритиш ва ҳоказо) қурилиш об'ектларининг бош сметаларида кўрсатилсин.

2. Турли автотранспорт ҳайдовчиларига йилнинг куз-қиш даврида қуйидагилар тақиқланади:

а) ҳовлиларга обод қилинмаган (тош терилмаган, асфальтланмаган) йўллардан кириш;

б) йўлларнинг тош терилмаган четларидан юриш.

Автотранспорт ҳайдовчиларига қуйидаги мажбуриятлар юкланади:

а) автомашина кузовларини тартибга солиб, тупроқ, цемент, оҳак, қум, бинокорлик ахлатини ташиганда уларнинг тўкилишига йўл қўймасинлар;

б) куз-қиш ойларида қурилиш майдони доирасидан ва гараждан чиққанда покришкаларни лойдан ва машиналарнинг бортини тупроқ ва бошқа материалдан тозаласинлар;

в) гусеницали экскаватор ва бульдозерларни фақат тунги соатларда (кечаси соат 12 дан эрталабки соат 6 гача) ҳайдасинлар.

3. Автогараж, машина-прокат базалари ва ташкилотларнинг раҳбарларига қуйидаги мажбуриятлар юкланади:

а) барча автотранспорт ҳайдовчиларини шу мажбурий фармойиш блан таништирсинлар;

б) гараж ёки ҳовлидан тозаланмаган, ифлос машиналарни чиқармасинлар.

4. Шаҳар архитектура-планлаш бошқармасига ободончиликка оид ҳамма ишлар сметада кўрсатилмаган тақдирда, проект-сметаларни рўйхатга олиш ва қурилишга рухсат бериш тақиқлансин.

5. Шу мажбурий фармойишни бузишда айбдор бўлганлардан 100 сўмгача штраф олинсин ёки улар бир ойгача муддат блан мажбурий ишга тортилсин.

6. Бу мажбурий фармойишнинг бажарилишини контроль қилиш район ижроия комитетларининг раисларига ва милиция органларига юклансин.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси
Р. ҒУЛОМОВ.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг секретари
Б. ПАРФЕНОВ.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Секретариат — 34048. Э'лонлар бўлими — 38142.

Р. 68482. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр № А — 1550.